

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28— Cor.
Pe jumătate an 14—
Pe 3 luni . . . 7—
Pe o lună . . . 2/40

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40— franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi N-rul 1/a.

INSERTIUNILE
se primesc la administra-
ția.

Mulțămite publice și Lec
deschis costă șiral 20 fil.

Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

Să înființăm clubul athletic?

Budapesta, 19 Septembrie.

Se pare — după evenimentele din urmă — că viața noastră socială a pornit cu pași mari a se ridica la etapele mai înalte ale vieții sociale din apus. Cel mai îmbucurător curent s'a pornit atât în opinia publică cât mai cu seamă în sinul tinerimii spre a introduce o viață sportivă întru întărirea corpului și a vieții colegiale.

Cu hotărâta insistență se impune discutarea acestei chestiuni căci situațiunea ei generală nici când n'a fost la noi mai matură ca acum, nici când până acum nu s'au putut vedea atâtea învingeri românești ca și în timpul din urmă. Școalele medii, în părțile locuite de Români, au dat la suprafață o serie fără sfârșit de băieți voinici și isteți cari aproape exclusiv au fost feciorii sănătoși ai neamului nostru. Nu va trebui să aduc exemple — doar sunt infinit de multe — e destul să-și amintească fiecare intelectual de sine însuși și de colegii săi din timpurile tinereții și va admite imediat evidența acestei afirmațiuni. Până acum acești băieți se luptau la concursurile atletice pentru prestigiul gimnaziilor în cari studiau, acestora le secerau gloria și în schimb din caz în caz erau decorați cu medalii pe bande tricolore ungurești. Acest procedeu s'a făcut cu tendința evidentă de a atrage capacitățile noastre de acest soi în serviciul atletice ungurești.

Acum însă schimbându-se situațiunea, în

urma razelor de lumină și cultură pe cari le revarsă cu belșug literatura și în special ziaristica noastră, studențiunea trăiește o viață mai plină de idealismul conștiinței de român, fiind această directivă alimentată atât de virtutea genuină cât și de persecuțiunile străvezii ale mai marilor lor, exponenți ai ideii de stat. Acești băieți doresc acum din tot sufletul lor să producă izbânzile lor spre gloria unei asociațiuni românești: premiile tricolore nu li mai invită, azi le sunt chiar odioase.

În această situațiune avansată fiind deja mentalitatea componentilor, trebuie să li se poată da tuturor posibilitatea de a se grupa în jurul stindardului sportiv românesc. Astăzi poate numai în Brașov avem o „Reuniune de cântări și de gimnastică” care preocupă ideea sportivă și între membrii emeritați ai gimnaziului precum și între ceilalți membri ai societății românești de acolo. În alte centre românești?... nu cred să existe nici grupări de acest soi. Totuși se pot alătura vieții sportive obicinuitele excursii cari pentru noi au fost o ramură sportivă din cele mai productive, deoarece după fiecare excursiune urma o viață socială din cele mai armonioase între acele persoane cari au întreprins-o.

Deoarece noi am pus clar și ferm înaintea ochilor noștri dogma celui mai complect exclusivism cultural și social și având la inimă și progresul cătră etapele mai înalte ale vieții sociale, dorim să avem căminul nostru și în tendințele noastre sportive. Azi, în iubirea noastră caldă cătră acest ideal al nostru, suferim foarte mult din cauza unei organizări de acest fel. Astăzi un atletician ca Morariu

este perzecat la trening și la concursuri pentru că este și se fălește că e Român; Iancu din Timișoara câștigă curse de înot, Nemoian la aruncat, Dămian la un concurs toate punctele etc. etc. Fotbaliștii din București sunt provocați la match din partea echipei ungurești din Lugoj și numeroasa tinerime lugojană abia atunci vede că este neorganizată pe acest teren., când situațiunea nu mai putea fi îmbunătățită în favorul românimii lugojene. Apoi să nu uităm Olimpiada din acest an ce s'a ținut în Stockholm (cu participarea tuturor sămintiilor din lume și care a fost timp de două săptămâni în mijlocul unei atențiuni universale ne mai pomenite), dela care n'au auzit Românii au lipsit.

Tablouri răslețe sunt acestea toate din dosarul ce ne stă la dispoziție, — parte înveselitoare, parte triste.

Rezultanta finală din toate aceste componente iese clară și precisă: progresul ideal pretinde dela noi să ne apropiem cu tot interesul de mișcările și evenimentele sportive. Acolo unde se va sparge ghița primelor greutăți, acolo tinerimea va putea să joace fotbal, tenis și acele mărgăritare de jocuri de minge, cari sunt atât de îndrăgite la curtea regală din Sinaia. Excursii se vor mai aranja iar ziaristica noastră va aduce cu toată abnegați ei caracteristică știri despre învingeri și șanse românești, precum și comunicări din lumea mare cari ne vor arăta că pe cari drumuri vom avea să mergem ca să ne avântăm acolo sus unde stau popoarele apusului în această privință.

Prin organizație minimală se vor putea în-

Maupassant și Zola.

De Adrian Corbul.

— Destăinuirii inedite. —

În numărul ei din Octombrie, *La Grande Revue* va publica un studiu foarte interesant asupra lui Guy de Maupassant intim, studiu pe care scriitorul acestor rânduri a avut el însuși cinstea să-l redacteze după notele, documentele și amintirile dnei de X. (În marea revistă franceză unde va apare studiul, numele acestei dne va fi deasemenea tănuț din motive lesne de înțelese).

Doamna aceasta, una din femeile cele mai cunoscute din înalta societate pariziană a fost — dela 1885 până la 1889 — prietena cea mai iubită, și cea mai stimată a nemuritorului scriitor. Relațiunile dintre ei au fost cimentate nu numai de o mare pasiune, dar și de o foarte intimă înrudire a inteligenței lor. Am publicat — e aproape un an de atunci — în dispăruta „Tribună” cum am avut prilejul s'a cunosc pe această doamnă. Într-o serie de trei foiletoane apărute în același ziar, am desvălit chiar mai multe amănunte absolut inedite din viața marelui scriitor, precum și vre-o două scrisori adresate de el femeii pe care o iubea. Astăzi, după stăruințele mele respectuoase, dna de X. mi-a permis să dau o formă definitivă prețioaselor ei amintiri și să le public în Franța, cu condițiunea bine înțeleasă ca numele ei să rămână ascuns. Partea pe care am luat-o eu la această colaborare este aproape neînsemnată, date fiind documentele și

însemnările culese de nenumita doamnă în timpul prieteniei ei cu ilustrul mort. Sunt pasajii în cari cetitorii francezi și străini vor găsi în chip absolut, neuitatul stil al lui Maupassant, căci cuvintele lui au fost cuasi-stenografiate de aceea căreia ele se adresau. Câte cugetări admirabile și profunde în aceste reflecțiuni ale prozatorului francez! câtă poezie în zelul său de a se exprima! cât bun simț și cât adevăr! Și, mai ales, ce stil incomparabil în care scrisoare a sa care va însoți studiul, primit cu entuziasm spre a fi publicat de cătră I. Jacques Rouché, directorul lui *Grande Revue*.

Aceste destăinuirii vor stârni după prevederea unor oameni eminenti, o mare senzație în lumea literară din Franța. Ele vor face cunoscut sufletul intim al lui Maupassant, așa cum nici una din sutele de studii publicate până acum asupra lui, n'au reușit să-l facă. Ele vor fi cu atât mai demne de interes cu cât vor conține, între altele, anecdote inedite asupra lui Gustave Flaubert și Ernest Renan, cu cari autorul lui *Bel-Ami* a fost strâns împrietenit în viața sa. Bucata pe care o traduc astăzi pentru cetitorii „Românului” va fi însă unul din pasajele cele mai importante ale studiului care va apărea în *La Grande Revue*. Ea reproduce o convorbire ce a avut loc între Maupassant și Zola asupra patriotismului, convorbire care luminează mai viu decât ori ce istoric, psihologia acestor doi mari scriitori, ideile pe cari le aveau ei asupra uneia din chestiunile cele mai arzătoare din câte preocupă azi pe omul civilizat. Și anunt mai dinainte, că simpatia oamenilor inteligenți și cu inima la locul ei, nu va fi de loc de partea lui Emile Zola.

Vorbind într-o zi de acest pasaj cu d. Georges Lecomte, eminentul președinte al Societății oamenilor de litere și directorul literar al lui „Matin”, dsa mi-a spus:

— În locul d-tale, aș stăruie pe lângă dna de X. să suprimă această parte din amintirile d-sale. Prevăd că dacă o va publica, va da naștere la polemici inveninate. Zola are mulți dușmani în Franța, și destăinuirile acestea vor fi prilej pentru regaliști de a manifesta odată mai mult împotriva memoriei lui.

— Dar pasajul în chestiune e purul adevăr... — Tocmai fiindcă este purul adevăr și poartă în sine pecetea exactă a spiritului lui, convorbirea aceasta între cei doi scriitori va agita spiritele. De ce să stărnim discuții violente la noi, când le putem înlătura?

Astfel vorbi d. Georges Lecomte. Am reproduci cuvintele d-sale pentru a marca importanța bucății pe care o traduc azi pentru „Românul”. Și adaug că ea va apare totuși în *La Grande Revue*, nici dna de X. și nici eu, negăsind de cuvântă a deghiza adevărul, ori care urmări ar putea el avea.

De acum și până la sfârșitul acestui foileton, veți găsi dar pasajul din chestiune din amintirile dnei de X.

„Toți acei cari l'au cunoscut pe Maupassant, își amintesc fără îndoială de tactul perfect, de discrețiunea și de curtoazia lui, cari nu-l părăseau în nici una din împrejurările vieții. Omul acesta părea lipsit de ori ce pasiune, atât de calm și de măsurat era. Niciodată un zîmbet sau

latura relele mai sus înșirate și vor putea fi dezvoltate calitățile atât de declarate ale întregului nostru neam de patrusprezece milioane.

Tinerimea noastră universitară se avântă acum cu energii încordate în mijlocul ideilor și propagandelor spre a se îmbogăți din greu cu priceperile și apucăturile vieții pentru ridicarea neamului căruia aparține. Nici când nu e mai frumoasă viața de student ca la începutul anului, când toți își comunică vederile lor noi și faptele recente. Din înșiruirea celor mai interesante constatări a ieșit acest articol de ziar în un cerc de prieteni cari au îndrăgit ideile viitoarelor propagande. Discuția va aduce cu sine și infiriparea unei mentalități sportive pe toată linia, iar ajungând odată în acest stadiu, pe plaiurile noastre mândre și bogate se vor coborî binefacerile acestei mentalități tot în același grad cum se arată la popoarele apusene mai avansate în toate.

Deci faceți mișcare și încântați-vă de rezultatele proprii, cetiți sport și asistați la concurse căci urmarea naturală va fi: vom avea și cluburi atletice și vom servi idealul neamului nostru în această formă nouă și avansată.

Vică.

Sedința de ieri a camerei magnaților. Ieri, la orele 4 d. a., s'au întrunit membrii camerei magnaților la a doua sedință din sesiunea de toamnă. Înainte de a se trece la ordinea de zi, alegerea delegaților, ia cuvântul contele Hadik și vorbind de evenimentele din cameră, atacă întreg guvernul și în special pe prim-ministrul Lukács, care în atâtea rânduri a promis că va face tot posibilul pentru înfăptuirea păcii, iar acum proclamă cel mai crunt război în contra opoziției, suspendând dreptul de imunitate al deputaților. Ordinea constituțională de acum numai cu înlăturarea lui Lukács e posibilă.

Lukács răspunzând spune că numai silit de atitudinea mai mult decât provocatoare a opoziției, a luat refugiul la poliție. Ce privește promisiunile pe cari le-a făcut, le va și traduce în faptă, îndată ce șefii opoziției se vor convinge de multele greșeli ce le-au comis atunci când au crezut că vor putea teroriza majoritatea, impunându-i condiții absurde. Reforma electorală ce a pregătit-o actualul guvern e la orice caz de zeci de ori mai democratică decât

aceea, cu care a venit la timpul său coaliția. Așadară nu guvernul, ci opoziția e aceea, care împiedică apropierea, stăruiind cu încăpăținare în atitudinea-i nesocotită.

Tot în sedința de ieri s'au ales membrii delegațiilor, între cari aflăm și numele Prea Sfinției Sale episcopului Vasile Hossu.

Sedințele delegațiilor ungare. Membrii delegațiilor ungare se vor întruni Sâmbătă la orele 11 a. m. la o consfătuire prealabilă, unde vor discuta chestiunile privitoare la constituirea și programul delegațiilor. Prima sedință formală va avea loc probabil Luni la orele 3 și jum. după amiază. În sedința de Luni se va da cetire autografului regal, se va alege apoi președintele și la urmă se vor constitui diferitele subcomisiuni. Membrii delegației ungare vor fi primiți de M. Sa monarhul. În aceeași zi după amiază își va ține subcomisiunea de externe prima sedință, când își va rosti și ministrul de externe, contele Berchtold, expozeul său.

Noul ministru de comerț al Austriei va fi, după cum se crede, guvernorul casei parsimoniale a poștei, consilierul intim, Dr. Schuster Edler de Bonnet. Acesta s'a întors zilele aceste la Viena din călătoria sa în Dalmația. Miercuri a avut o convorbire cu președintele consiliului de miniștri, contele Stürggh. În cercurile politice numirea guvernorului Schuster de ministru de comerț este un lucru absolut sigur. Conducerea casei parsimoniale (de economii) a poștei va lua-o vice-guvernorul Dr. Leith.

Proiectata adunare din Vașad.

Manifestațiile poporului. — Sălbătăciile jandarmilor

— Dela corespondentul nostru. —

Vașad, 18 Septembrie.

În seria de adunări populare pe cari le-a proiectat partidul nostru național, era și adunarea dela Vașad, în comitatul Bihorului. Adunarea aceasta, dată fiind mulțimea ne-numărată a Românilor bihoreni cari răspunseră la glasul fruntașilor noștri politici, avea să fie una din cele mai impozante adunări, dacă furibundul protopretore din Mihaifalau n'ar fi oprit-o încă de mai înainte de a se ține și n'ar fi trimis jandarmii să o împrăștiie. Po-

porul deși a păstrat cea mai exemplară ordine, a fost luat la bătaie de sbirii guvernului maghiar, fără ca aceștia să fi aflat vr'un motiv. E foarte natural ca aceste brute să lovească în blânzii noștri țărani, când chiar miniștrii unguri sunt bătuți până la sânge în parlament, dar e nefiresc ca poporul nostru să primească loviturie aceste fără să murmure măcar. E timpul suprem să punem capăt sălbătăciilor acestora neindreptățite, e timpul suprem ca să arătăm că răbdarea noastră se apropie de sfârșit. S'a împlut păharul amarăciunii și suferinței noastre!!

Dăm mai la vale raportul corespondentului nostru:

Adunarea populară din comuna Vașad a fost oprită. Opreliștea aceasta însă n'a putut împiedeca participarea intelectualilor din loc și împrejurime, precum și sosirea reprezentanților partidului nostru național în mijlocul nostru. Poporul din comuna Vașad a așteptat cu o vie însuflețire, ziua de 15 l. c., cu toate că a știut că adunarea e interzisă. Voia cel puțin să vadă înalții oaspeți: Dr. Teodor Mihali, preș. clubului naț. român, și pe d. Dr. Vasile Lucaciu, secretarul partidului nostru, despre care sătenii noștri au auzit multe lucruri bune până acuma.

După zilele ploioase de mai înainte, ziua de 15 l. c. ni-se arată frumoasă, zâmbitoare, par'că și văzduhul sărbătorește fericita trezire a conștiinței naționale la poporul din Vașad, care până acuma a dormitat, după cum trebuie s'o mărturisim cu durere. Cu atât ne e mai mare bucuria însă, văzând că poporul din comuna Vașad e un element, pe care-l poți lumina și edifica, deoarece e primitor de tot ce e prețuit, bun și românesc.

Iubiții noștri membrii ai comitetului național dimpreună cu câțiva fruntași din împrejurime au mers în Sanislău, unde nu de mult s'a ținut o grandioasă adunare de protestare în contra anexării la noua episcopie ungurească; aici în Sanislău au fost primiți de fruntașii comunei, între cari d. George Szilágyi, proprietarul din loc, iar protopopolul din loc, Alexa Pop, i-a primit în casa sa. De aici au plecat spre Vașad în ziua următoare;

un cuvânt al său n'au rănit pe nimeni: și în discuțiile cele mai însuflețite el păstra, invariabil, o placitate cam rece, atentă și surizătoare care, am observat acest lucru adeseori, avea darul să-i iriteze pe bărbați. Să fi fost vorba de obiectul simpatilor ori de acela al antipatiilor lui, Guy de Maupassant nu se destăinuia nici când.

Cu toate acestea, vă afirm, că prietenul meu ea complet în preferințele ca și în repulsiunile sale. El avea, ca fiecare dintre noi, simpatii și antipatii foarte marcate nu numai față de persoane, dar și pentru anumite sentimente generale. Și dacă arăta în lume cea mai absolută impasibilitate față de ori ce, el făcea aceasta numai fiindcă era foarte dibaciu în a-și deghiza impresiunile cele mai puternice. Într'un cuvânt, era un adevărat normand!

Era mai ales de o susceptibilitate extremă, de o susceptibilitate atât de vibratoare, încât un singur cuvânt, aruncat uneori fără nici o intenție rea, în hazardul unei conversațiuni, era în stare să-l rănească adânc, cu toate că fizionomia sa urma să păstreze aceiași expresie placidă și zimbătoare.

Așa, într'o zi, Maupassant cină la Emile Zola, la Médan. Întâlnindu-mă cu el a doua zi, am băgat numai decât de seamă că ceva îl nemulțumea, cu toate că fața îi era calmă și surizătoare ca de obicei. Căci, ori de câte ori îl vedeam trecându-și distrat mâna pe frunte, mișcându-și vârful mustăților și strângând instinctiv pumnii, știam că ceva îl mâhnea. L'am între-

bat asupra motivului indispoziției sale, și după oare-cari insistențe din parte-mi, îmi mărturisii cele de mai jos:

În ajun, în timpul cinei la Zola, venise vorba de războiul din 1870. Maupassant nu se putuse opri de a-i găsi pe prusieni odioși, precum și de a-și exprima dorința unei revanșe. Emile Zola, dimpotrivă, susținuse că niciodată un neam nu este mai odios decât altul, că prusienii valorau tot atât ca și francezii și că un nou război ar fi repulsiv și inutil.

— Este adevărat, răspunse atunci Maupassant, că din punctul de vedere al rațiunii generale, n'ar trebui să am nici un motiv de a iubi Franța mai mult decât Prusia. Dar, spune-mi te rog dta, o astfel de detașare de ori ce preferință și de ori ce repulsiune, poate fi ea într'adevăr cu putință? Nu trebuie oare să considerăm lucrurile și din punctul de vedere omenesc? Sunt francez: este dar firesc ca să prefer Franța ori cărei alte țări; prusienii ne-au făcut să suferim în ce avem noi mai scump: e dar firesc ca să-i urăsc pe prusieni. Considerațiunile acestea îmi interesează direct inima, adică sentimentele mele cele mai intime, și niciodată raționamentul nu le va putea clătina.

Emil Zola îi răspunse atunci cu un ton „rece și sentențios” că patriotismul nu este de fapt decât un semn de inferioritate omenescă, și că datorită noastră ar fi să stărpim în noi vechile prejudecăți cari ne călăuzesc, pentru a nu ne supune de aci înainte decât Rațiunii. — „Numai

în felul acesta, adaogă el, putem nădăjdui să cunoaștem cândva Adevărul!”

— Dar, replică atunci Maupassant, adevărul, după părerea mea, nu e numai o simplă chestiune de logică. El îmi pare mai complicat. Adevărul, cel puțin adevărul omenesc, e făcut din iubire și din ură, din frumusețe și din urâtenie, din toate acele mișcări de sentimente cari ne conduc și cari fac tocmai ca noi să fim oameni, adică niște ființe capabile de a comite acțiuni sublime, mediocre și infame. Patriotismul este în ochii mei, întocmai ca și amorul, un complex de sentimente intime, care rezistă logicii celei mai oțelite.

— Deasemenea și eu, îi răspunse atunci Zola, simt încă mișcându-se în sufletul meu, această vană prejudecată a patriotismului. Îmi dau însă silința s'o distrug cu totul, pentru a mă conforma din ce în ce mai mult rațiunii, care este, după cum am spus, împreună cu știința, cel mai bun mijloc de a ajunge la Adevăr.

La aceasta, Maupassant replică:

— Patriotismul meu mi-e scump, N'as vrea, pentru nimic în lume, ca el să mă părăsească.

— Faci foarte rău, îi răspunse Zola cu răceală. Datoria noastră a scriitorilor e tocmai de a combate, în numele Rațiunii, prejudecățile cari împing popoarele să comită greșeli enorme...

Discuțiunea aceasta îl răni pe Guy de Maupassant. El nu putea să admită că Zola să-i impună felul său de a cugeta. „E un foarte mare

trecând prin comuna Resighea, o ceată de poporeni îi întâmpină la marginea satului cu procesiuni, cu care ocazie curatorul primar, d. Pantiş, îl salută pe d. preşedinte Mihali, asigurându-l de alipirea poporenilor faţă de comitetul nostru naţional. D. preşedinte îi mulţameşte, asigurând tot poporul că clubul naţional de acum înainte va da mai multă atenţiune poporului acestuia. După acestea două fetiţe din popor i-au predat o cunună de flori.

După serviciul divin părintele Lucaciu a ţinut o frumoasă predică despre talentele din evanghelie, aplicându-le la viaţa noastră socială şi economică şi îndemnând mulţimea adunată să folosească cu vrednicie talentele ce i s'a dat. Poporul adunat a trăit momentele cele mai fericite, văzând atâta înţelepciune în tot cuvântul iubitului părinte Lucaciu.

Sosind în faţa bisericii preotul din loc, Corneliu Abrudan, i-a felicitat din nou pe iubiţii oaspeţi. De aici continuând drumul au ajuns în comuna Pişcolţ, unde înaintea bisericii îi aştepta o mulţime de poporeni. Aici însă se observă grija patrioţilor noştri de a păzi ordinea prin o mulţime de jandarmi, cari erau trimişi de protopretorele din Mihaiulău. Aici au observat oaspeţii noştri că jandarmii au fost trimişi anume ca să împiedice ţinerea adunării în Vaşad, cu toate că au oprit-o de mai înainte. Oaspeţii, după ce schimbă câteva vorbe cu unii din fruntaşii satului, continuă drumul spre Vaşad, unde au ajuns la 10 ore a. m.

În mijlocul mulţimei însufleţite, înaintea frumoasei biserici din Vaşad, erau preotul Demetriu Mureşan, capelanul Traian Mihalca, George Silágyi, proprietar, Samuîl Sabo, cant. inv., Emanuîl Pop, inv. şi o mulţime de popor. D. Dem. Mureşan felicită prin câteva cuvinte pe deputatul Mihali, care îi răspunde, emoţionat fiind de interesul poporenilor faţă de cauza noastră naţională. După acestea au intrat în casa parohială, unde o societate de dame i-au întâmpinat în mod

scriitor, îmi zise el, şi eu sunt cel dintâi care îl admiră; dar omul acesta are aerul de a nu se îndoi de nimic. Vorbeşte de adevăr cu atâta siguranţă!... Îl stimez ca pe nimeni altul; caracterul său însă, îmi displace. El păstrează în tot ce face, o rigiditate iritantă. Cel mai mic gest al său poate fi prevăzut de mai înainte, căci actele lui îi sunt dictate de imuabilele principii în cari a convertit toate sentimentele sale. Spontaneitatea inimii îi lipseşte. Nu-mi spunea mai deunăzi că mila ar trebui suprîmată în sufletul omenesc, ca un viţiu din cele mai primejdioase? El însuşi nu vrea să recunoască decât sentimentul justiţiei. Foarte frumos; dar, în sfârşit, noi trebuie să-l considerăm pe om așa cum este, cu instinctele lui eterne, iar nici decum, așa precum ar trebui să fie și cum nu va fi niciodată. Zola însă este un utopist, și ca toți utopiștii sociali, nu are nici o psihologie.

Pe când rostea aceste cuvinte, Guy nu încetă de a se plimba prin odaie cu mâinile la spate, cu capul ușor înclinat pe piept. Era foarte liniștit, numai trăsăturile îi erau întunecate. El încheia: — Vrei să-ți spun ce cred eu, amica mea? Zola, care a scris pagini așa de numeroase împotriva pedantismului burghez, îmi face el însuși impresia de a fi un pedant... Nu, mi-e cu neputință să-l iubesc pe acest om.

„Am reprodus cu fidelitate aceste cuvinte ale lui Maupassant, așa precum le-a rostit el în fața mea, la Chatou, unde mă dușesem să-l vizitez, într-o după amiază de Iunie, 1887”.

Paris, Septembrie.

foarte călduros, iar șase fetițe din popor presărau toată calea cu flori, ceea ce stârni o însuflețire generală.

La sfârșitul serviciului divin, d. Alexiu Pop ține o cuvântare frumoasă, vorbind despre rezistența ce trebuie să o opunem cu orice prilej, când e vorba de limba și legea noastră străbună. După masă fruntașii noștri iubiți s'au întreținut câteva timp cu poporeni înaintea bisericii, dându-le sfaturi bune și înțelepte.

Poporul s'a adunat apoi la casa parohială făcând ovații fruntașilor noștri. D. deputat Mihali și-a exprimat mirarea văzând atâta tărie sufletească, așa de curată vorbă românească la poporul din Vaşad, care fapt l-a bucurat deosebit de tare.

În vreme ce doamna Mureşan invita la prânz cu cea mai mare afabilitate și dragoste toată inteligența adunată, iată că se ivesc jandarmii la casa parohială, voind să someze poporul să se împrăştie, pe motiv, că, după ce adunarea a fost interzisă, orice întrunire nu mai poate avea loc. Părintele Lucaciu protestă împotriva faptului acesta, iar d. Corneliu Pop, avocat în Carăii-mari, provocându-se la legea care permite adunări, respective întruniri, în casă privată, i-a dat afară, cu cuvintele: „*Afară de aici*”. În urma acestei provocări sergentul, dimpreună cu jandarmii, se depărtează rușinați între hohotele poporului.

După vecernie oaspeții noștri iubiți s'au întreținut iarăși cu poporeni, cari îi aclamau cu însuflețire, cântând mai multe cântece naționale, iar la sfârșit, făcându-se liniște, ei își descopăr capetele și cântă patru versuri din imnul nostru național „*Deșteaptă-te Române*”. Jandarmii se preumblau agitați, la urmă însă spuseră că au ordin să împrăştie grupările pe stradă. Inteligența a intrat atunci în casa parohială, iar poporul sta împrejurul casei și nu voia să se împrăştie. Jandarmii începură atunci să răcnească, dar poporeni nu se intimidară, ci aclamau tot mai cu sgomot.

Sergentul comandă atunci să scoată sulite și jandarmii începură a lovi cu patul puștii, cu toate că poporul stătea neclintit. Muerile horesc, își scot batistele și năfrămile și nu voiesc de loc să se depărteze. Atunci preotul Mureşan li spune să meargă acasă și poporul molcomindu-se, după ce li-s'a spus că domnii iarăș vor veni peste o săptămână, în care vreme vor cere permisiune să se facă o adunare în toată rânduiala.

Interesele României și presa rusă.

Răspunsul scriitorului rus Durnovo, dat afirmațiilor greșite ale unor ziare rusești.

Acum o săptămână am dat în traducere articolul din „*Novoie Vremea*”, în care oficiul rusesc amintea serviciile pe cari rușii le-au adus țării Române și amenință dacă românii vor îndrăzni să se miște contra bulgarilor.

Acestui articol, deplasat și prin tonul lui și prin neexactitățile debitate, îi răspunde cunoscutul publicist rus Durnovo, care de mai multe ori luase apărarea Românilor în chestiunea Basarabiei.

Iată traducerea răspunsului lui Durnovo: „*Novoie Vremea*”, vorbind despre vizita contelui Berchtold la Sinaia, enumeră toate bi-

nefacerile pe cari, Rusia le-a acordat Moldovei și Munteniei, amenințând la urmă pe România dacă armatele ei vor trece Dunărea și se vor amesteca în războiul turco-bulgar. Politicianii dela „*Novoie Vremea*” nu vor să știe despre interesele României și ale neamului românesc. României oricând i-ar plăcea mai mult să fie în alianță și prietenie cu Rusia și Bulgaria, decât în alianță contranaturală cu Austria, pe care întreaga românie n'are ochi s'o vadă. Dar interesele politice, interesele conservării proprii fac câteodată ca dușmanii să se alieze, cum de ex. a făcut Italia, care e aliata Austriei, etc.

România neîntregită încă, nu poate să ajute la creșterea Bulgariei și să creeze în coastele o Bulgarie mare, care ocupând Tracia și Macedonia până la Marea Egee, să ceară apoi dela dânsa cedarea Dobrogei. Oare nu se vede că Bulgaria, care are numai 4.500.000 locuitori și acum trece cu vederea puterea României, care are 7 milioane! Nu este nici în interesul Greciei și al Serbiei să se formeze o Bulgarie-Mare și să i se dea ei pământurile sârbești și grecești din Macedonia și Tracia, pe cari acum le stăpânește Turcia.

„Românii cunosc istoria țării lor și binefacerile noastre nu mai puțin ca noi. Fiecare popor are interesele sale. Rusia nu numai că n'a fost contra unirei italienilor, dar cea dintâi a ajutat la unirea aceasta, după cum a ajutat și la formarea mării Germanii. Nimeni nu se va apuca să învinovătească nici pe naționaliștii noștri și nici pe „*Novoie Vremea*” pentru dorința exprimată acum câțiva ani de a se uni sub dominațiunea rusească toate pământurile locuite de ruși, cum ar fi Galizia, Bucovina nordică și transcarpatină. De aceea, din partea lui „*Novoie Vremea*” se pare că este cu totul străniu de a tuna și fulgera contra României pentru că dorește să-și alipească toate provinciile locuite de Români.

Din nenorocire panslavistii și naționaliștii noștri nu pot pricepe lucrul acesta. Dânsii întăresc corabia austriacă, îi dau Bosnia și Herțegovina, împing pe România în alianță cu Austria, slebesc pe Serbia și nu observă că simpatiile vechi ale popoarelor din Peninsula Balcanică au trecut toate de partea Austriei, care foarte ușor se poate preface într-o monarhie federativă în care fiecare naționalitate slavă și neslavă (românii, maghiarii, grecii, etc.) să se poată desvolta liber.

Bărbații de stat ruși, cari doresc mărirea, fericirea și puterea Rusiei, ar trebui să urmărească alianța și prietenia statelor balcanice, alipirea teritoriilor locuite din vechi timpuri de ruși, cari în orice caz sunt mai scumpe decât Basarabia românească, și sângele rusesc, care se putea vărsa și într-o luptă fratricidă, din care numai Dumnezeu ar fi putut scăpa și pe Rusia și întregul orient ortodox.

Trebuie ca întreaga lume creștină doritoare de libertate să privească la Rusia nu ca la o sugrumătoare de popoare, ci ca la o liberatoare. Vremea când Europa se teme numai de un singur cuvânt al Rusiei a trecut și la această slăbire n'a contribuit nimeni mai mult decât diplomația rusească la San-Stefano și Berlin”.

Că armele rusești au întărit-o mult la Sevastopol, Plevna și în Manciuuria!?

NAGY JENÓ,
 specialist pentru dinți artificiali fără pod
CLUJ—KOLOZSVÁR
 (La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)
 Pune dinți și cu plătire în rate, pe lângă
 garanță de zece ani. (97—120)

Impresii din Paris.

Cartierul latin.

Paris, 15 Septembrie.

(S) Din toate cartierele Parisului acela care a păstrat mai mult urmele trecutului, acela care are astăzi mai mult farmec și mai multă poezie este Cartierul latin, vechiul și celebrul cartier al studenților, al artiștilor, al lumii intelectuale dar sărace în general...

Este într'adevăr celebru acest cartier. Cine nu l'a văzut sau n'a locuit în el trebuie să-l cunoască din — romane. Căci o literatură întreagă, poate partea cea mai frumoasă a literaturii franceze, își are leagănul în acest colț parisiian. Care om cult nu-și amintește, vorbind de cartierul latin, de figura gingașă a sârmaneii Mimi din „Viața de boem” alui Murger, sau de figurile, descrise așa de viu, așa de asemănător cu realitatea, din romanele lui Balzac: un Rastignac, un Pere-Goriot?...

Pentru noi românii acest cartier, unde se întâlnește știința cu poezia, este cu atât mai interesant cu cât el adăpostește sute de tineri de ai noștri cari își fac studiile la Paris. Sunt studenți români cari trăesc câte 3—4 ani chiar mai mult în „cartier”. Cartierul latin devine pentru ei aproape o a doua patrie, o parte din lumea mare unde ei se simt aproape tot așa de acasă ca în București, pe Calea Victoriei... După amiază grădina Luxemburgului, care este pentru ai noștri „Cismigiu” parisiian, este plină de studenți români iar seara poți întâlni, plimându-se pe „Bul' Miș” (bulevardul Saint-Michel) sau stând de vorbă în anumite cafele de pe același bulevard numeroși studenți români sau în general lume românească. Tinerii noștri trăesc în acest cartier o bună parte din viață și poate cea mai frumoasă... Nu merită oare să ne ocupăm mai de aproape de colțul acesta parisiian de care se leagă atâtea amintiri românești?...

Cartierul latin formează astăzi miezul părții din stânga Senei a Parisului. Două treimi din Paris sunt situate pe malul drept și numai o treime pe malul stâng al Senei. Astăzi aproape întreaga viață parisiiană s'a concentrat în „Rive Droite”: acolo sunt așa zicând toate teatrele, toate marile stabilimente la modă, magazinele, cele mai mari și mai luxoase, în sfârșit acolo sunt „Marile bulevarde”, unde svâcnește pulsul vieții moderne a orașului luminei... Cine s'a stabilit odată în „Rive droite” nu mai trece nici odată „gârla” ca să vină „Rive gauche”, afară dacă nu are aici afaceri, sau alte „interese”... Dintre marile teatre numai „Odeon”-ul se află pe malul stâng al Senei.

Numai știința a rămas tot „Rive gauche”, în cartierul latin, vechiul cartier al oamenilor de literă. Partea cea mai veche a Parisului este „La Cité” sau Ile de France” adică insula pe care o formează Sena tocmai în inima Parisului. Aici se găsea, pe timpul romanilor, cetatea Lutecia Parisiorum din care s'a dezvoltat în cursul veacurilor orașul mondial de astăzi. În Evul-Mediu s'a construit aici catedrala Notre-Dame și castelul ducilor acestei țări, după înfrângerea treptată a marilor nobili feudali.

În această epocă a început să se desvolte Parisul, a început să se formeze cele trei părți deosebite ale acestui oraș: La Cité, cartierul regelui și al nobilimii, la Ville, pe malul drept al Senei, cartierul burgheziei, și l'Université, cartierul studenților și al oamenilor de știință.

După construirea Luvrului curtea s'a mutat din „Cité” la Luvru, pe malul drept al Senei. În acea împărțire clasică a Parisului s'au în-

tâmplat cu timpul multe modificări, căci orașul s'a dezvoltat repede și împărțea delă început a început să nu mai fie respectată.

Totuș cartierul latin, vechea l'Université, a rămas cartierul școlilor, al studenției, al intelectualilor și artiștilor și a conservat, în mare parte, atât tradițiile cartierului cât și aspectul exterior.

Unele strade din cartierul latin, cum este bunăoară rue Saint-Séverin, rue Monsieur le prince, rue dela Huchette și-au păstrat aspectul lor medieval. Rue dela Huchette a fost deschisă în secolul XIII-lea. Pe rue Saint-Séverin se găsește o biserică din secolul XIII-lea construită pe ruinele străvechii biserici franceze alui Childebert I. O altă biserică numită Saint-Julien-le Pauvre este și mai veche, fiind construită pe la 1150... Cartierul latin este cel mai bine conservat din punctul de vedere al antichităților. Pretutindeni găsim un mare număr de biserici, monumente și case de locuit vechi de 3—4—5 veacuri.

Bine înțeles că timpurile moderne au adus o schimbare simțitoare și în acest cartier. Celebrul Hausmann, cel mai mare edil al Parisului, a tăiat aici câteva bulevarde, în special bulevardul Saint-Michel, artera principală de astăzi a cartierului latin.

Principalele instituțiuni din cartierul latin sunt: Sorbona, unde e sediul universității din Paris, cea mai celebră școală din Franța, facultatea de literă, cea de drept, cea de medicină, Muzeul și grădina Luxemburg din timpul ultimilor regi Valois, muzeul de Cluny și Panthéonul.

Cronică externă.

Relațiile româno-burgare. Ziarul bulgar „Dnevnik” comentând relațiile bulgaro-române zice: Idealul național bulgar este emanciparea Macedoniei. Realizarea acestui ideal ar fi ușor prin existența unui acord bulgaro-român. Românii au însă și ei idealul lor național, care e reunirea tuturor Românilor. Această realizare este însă cu desăvârșire imposibilă, fără existența de bune relațiuni bulgaro-române.

Ziarul face apoi istoricul chestiei închiderii bisericii bulgare din Tulcea și încheie spunând: România nu are motive de a se neîncrede în Bulgaria, care a renunțat de mult la Dobrogea și e gata a-i întinde o mână frățească, cele două națiuni având interese identice.

O triplă alianță în favoarea Turciei. Citim în „Opinia”: „Din sorșinte excelentă aflăm că misiunea contelui Berchtold la Sinaia a fost de a comunica Săveranului și barbaților de stat din România, că s'a format o triplă alianță între Rusia, Anglia și Franța, pentru a obține neutralitatea Turciei. Înțelegerea s'a făcut ca cele trei puteri să evite, pe cât va fi posibil, alte răboaie, în special un război între Bulgaria și Turcia. Rusia va opri Bulgaria de a declara război. Întru cât părerea este asigurată, contele Berchtold a opinat că România să stea absolut împasibilă față de orice agitație a bulgarilor.”

Ziarele bulgărești răspund unui articol din „Le Temps”. Răspunzând unui articol al ziarului „Le Temps” ziarul „Mir” protestează cu energie contra insinuării că Bulgarii ar voi să profite de dificultățile actuale ale Turciei pentru a-i declara război. Dacă în adevăr, spune ziarul

bulgar, Bulgaria ar fi animată de astfel de dorință apoi atunci ar fi trebuit să recurgă la arme în 1908 când ar fi avut șanse mult mai mari de izbândă. Ceea ce agită astăzi pe Bulgaria nu sunt încercăturile din imperiul otoman ci situația disperată a conaționalilor ei din Turcia despre cari ziarul parizian nu vrea să se ocupe.

„Mir” relevă aceeaș greșală de apreciere din partea ziarului „Temps” cu privire la legăturile reciproce ale statelor balcanice. Acestea erau considerate altădată că mai direct răspunzătoare de reaua situație din Balcani dar astăzi fără ca să existe acorduri formate aceste state nu mai hrănesc ură neîmpăcată între ele iar conaționalii lor din provinciile otomane au început de a se masaca unii pe alții. Ei bine, în loc de a primi încurajări pentru întărirea acestor legături noi, asistăm la niște intrigi cari au de scop să înăbușe slabele speranțe ale țărilor balcanice într'un acord durabil. Amenințările ziarului francez că presiunea Europei ar sili pe Serbia, Grecia și Muntenegrul să lase pe Bulgaria izolată într'un război eventual cu Turcia urmăresc aceeaș țintă. Se știe însă, cei cari se dau drept prieteni ai noștri, că pe viitor am putea deveni surzi la sfaturile lor de concordie balcanică și să căutăm locul acolo unde-l vom găsi, în combinațiuni mai favorabile pentru propriile noastre interese. Nenorocirea noastră, dacă va veni, va proveni numai din faptul că am crezut cu sinceritate în puterile cari ne sfătuiau să trăim în acord cu celelalte state creștine din Balcani. Totuș nu disperăm. Vom merge până la capăt spre a vedea dacă acei pe cari i-am socotit în mod naiv ca prietenii noștri doresc cu adevărat liniștea în Balcani sau dacă vor numai să-și asigure o parte mai mare de pradă. „Temps” declară că puterile se ocupă actualmente de chestia naționalităților în Macedonia. Dar această declarație pare tot atât de puțin sinceră ca și precedentele sfaturi de concordie. Toată chestiunea stă în faptul dacă puterile sunt hotărâte nu numai la un schimb de vederi ci și la acțiune adecă la crearea, prin măsuri eficiente, sub condițiuni normale de trai pentru creștinii martirizați din Turcia. Toată chestiunea stă în acest punct.

Ziarul „Den” răspunde în acelaș senz articolului ziarului parizian și spune că acel articol este redactat într'un ton necuvincios și nu interpretă exact dispozițiile guvernului francez și încă mai puțin pe cele ale puterilor triplei alianțe.

Ziarul „Mir” desminte ca o pură născocire informația ziarului „Temps” despre remiterea unui memorandum de către guvernul către reprezentanții puterilor pentru tranșarea chestiei macedonene.

Aviz

Avizăm abonații noștri că expediția ziarului „Românul” am transformat-o și în viitor foaia se va trimite după sistemul nou folosit și la foile mari din Budapesta și străinătate.

Deoarece această transformare a reclamat o muncă uriașă și credem că s'au strecurat și unele greșeli la adrese, rugăm abonații cari nu primesc ziarul, sau primesc greșit să binevoiască a ne aviza despre aceasta ca să putem îndrepta momentan greșala comunicându-ne totodată și adresa completă la care trebuie să se expedize ziarul.

Adm. ziarului „Românul”.

Rétay și Benedek

întreprindere industrială de artă bisericăscă, sculptare de amvoane, altare și statui, — aurire și decorație de biserici.

Budapest, IV., Váci-utca 95. (saját ház).

În atelierul nostru se execută: altare amvoane presbiterii, bănci, rame pentru icoane și tot ce este necesar la împodobirea bisericilor. — Odăjdii, prapore, potire, candelabre, sfeșnice, etc. etc. Altare vechi se auresc și se renovează. — Lăferează statui sfinte, icoane, cruci lucrate artistic, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Stare de asediu în Budapesta.

Străzile inundate de poliție. — Manifestații reprimite.

Arad, 19 Septembrie.

După cum era de prevăzut scandalurile din cameră au avut un puternic ecou: s'a mișcat iarăși uriașa stradă a Budapestei. Salele spitalelor răsună de vuietele dureroase ale răniților, străzile sunt stropite cu sânge, iar polițiștii își șterg săbiile de sângele încheșat pe ele...

Străzile sunt iarăși inundate de miliție, jandarmie și poliție. Seara pe la orele 8 sirenele automobilelor salvării sunau încontinuu, oamenii alergau îngroziți la ferestre și priveau cum se desfășoară din nou în stradă evenimentele sângeroase dela 23 Mai. Acțiunea directă a cartierelor nu a explodat cu așa putere, ca și în memorabila zi a lui Mai, circulația tramvaielor electrice și luminația n'au suferit nici ele stricăciuni mari ca și atunci.

Lupta brutală de două ore dintre forța armată și proletari nu a pretins atâta sânge și jertfe, ca în Mai. Au fost trei răniți mortali, 26 răniți mai ușoare, iar în celulele secțiilor poliției 140 de prizonieri străjuiau noaptea trudnică de ieri, care, probabil, va mai avea urmări încă.

Manifestațiile dela universitate.

De astădată au luat parte la manifestații și studenții universitari. Ieri dimineață tinerimea universitară a ținut o sedință în care a protestat în contra scoaterii cu forța din parlament a deputaților opoziționali. De aici universitarii au trecut la politehnică, unde li s'au asociat și ascultătorii acestui institut. Manifestația acestora a fost de scurtă durată, deoarece poliția imediat i-a silit să se retragă. Manifestații au ascultat ordinul poliției și astfel s'a evitat orice ciocnire.

Manifestațiile de seara.

Cu totul altul era aspectul străzii în orele de după amiază. Străzile erau inundate de poliție și husari, iar centrele mai însemnate erau toate ocupate. Tabloul obicinuit. Reinvierea zilelor din Mai și Iunie.

La orele 7 și jum., pe când era anunțată începerea manifestațiilor, nu se întâmplase încă nimic. Străzile erau pline de curioși. Pe la orele 8, însă, începură a se aduna muncitorii dela fabrici și în câteva minute în fața băncii Pesti Hazai se făcu un grup destul de numeros, care începu să aclameze sufragiul universal și striga încontinuu:

— Jos Tisza Pišta, sdrobitorul de legi! Jos cu el!

Subofiterul de poliție G. Kóós ordonă polițiștilor să dea atac asupra manifestațiilor. Polițiștii imediat începură să snopească mulțimea. S'a dat și un foc de revolver. Se crede, că un manifestant ar fi descărcat revolverul voind să impuște asupra unui polițist călare.

Săbiile începură să cadă cu multă furie asupra celor ce le venea în cale. Ciocnirea aceasta a avut 3 răniți grav, cari imediat au fost transportați la spital.

De acum lavina nu mai putea fi oprită. Se începu devastarea. Manifestanții au spart toate ferestrele tetrului „Magyar-színház”, au stricat șinele tramvaiului electric și au spart ferestrele vagoanelor tramvaielor. Sosindu-i trupe auxiliare, poliția a dat un nou asalt asupra mulțimei,

ranind pe foarte mulți dintre manifestații.

În decursul acestei ciocniri sângeroase în străzile Agteleki și Konti a avut loc o altă ciocnire. Aici au fost răniți 15 manifestații, între cari un elev dela liceu a primit o rană mortală în cap, încât în stare muribundă a fost transportat la spital.

La orele 10 fără un sfert s'a făcut abia liniște.

Coloane de foc.

Mulțimea, retrăgându-se în fața atacurilor vehemente ale poliției, pe străzile laterale, s'a năpustit cu o furie oarbă asupra lampelor de gaz aerian. Tot la o sută de pași, câte un stâlp de lampă, aruncat de-a curmezișul în mijlocul străzii, oprește circulațiunea. Pe străzile István, Rottenbiller, Ovoda, Szövecség, Hársfa și altele, coloane uriașe de foc izbucnesc ici-colea din țevile stricate, aruncând o lumină stranie în noaptea. Ai crede că pământul își varsă pe sute de guri tot focul ce de mii de ani închide în adâncurile sale. La lumina focurilor vezi din timp în timp posturi de polițiști alergând în goană nebună și urmărind pe dușmanul care și-a făcut urma pierdută pe alte străzi.

Muncitorimea din Csepel.

Pe la 6 după amiază pornesc muncitorii de pe insula Csepel în masă compactă de vre-o 5000 de oameni spre inima capitalei. Pe drum li-s'au alăturat și muncitorii din Erzsébetfalva

În piața Boráros îi aștepta o trupă de soldați și un mare număr de polițiști. Prințând de veste, muncitorii au luat-o pe mai multe străzi laterale spre bulevardul Rákoczy. Aici i-a întâmpinat o altă trupă de soldați, cari au încercat să-i oprească de a înainta și a se împreuna cu tovarășii lor din centrul orașului. Totuși o parte bună a putut străbate prin cordonul de soldați și polițiști.

Acțiunea socialiștilor.

Comitetul central al partidului social-democrat a lansat ieri seară o nouă foaie volantă în care face cunoscută muncitorilor ajurnarea camerei. În această broșură se spune, că manifestațiile actuale sunt numai începutul unei agitații continue pentru dreptul electoral, care agitație ar decurge încontinuu până la deschiderea parlamentului, care va avea loc în 20 Octombrie n.

Incidentul deputaților noștri.

Deputații naționaliști români Dr. Mihali și Dr. Ștefan C. Pop au fost și ei de față la scandalul nemaiapomenit, dela începutul sedinței, până la un timp anumit și priveau cu sânge rece scenele murdare, cari se desfășurau în fața lor. Deodată deputatul justhst Lovászy Márton observându-i, le face semn cu mâna și îi invită să meargă cu dânșii în cetățuia improvizată în pripă și întărită cu baricade din fotoliurile și mesele ministeriale. Deputatul Ștefan C. Pop le face însă un semn negativ la ce Lovászy și tovarășii săi îi lasă în pace.

La orele 8 și jumătate patru polițiști în frunte cu căpitanul Gersich se îndreaptă cu pași repezi spre deputații noștri, cari protestează și încearcă să-i convingă, că au tot dreptul să fie de față în sala de sedințe. Polițiștii ating atunci cu mâna pe deputații noștri, cari au părăsit la moment sala.

Trăiască republica.

Ziarele maghiare retac momentele cari au urmat după strigătul pătimaș al lui Barabás Béla: **Să trăiască republica!!** Conții Apponyi și Andrassy și foștii secretari de stat, cu un cuvânt aproape toți fruntașii opoziției au îngălbenit, se uitau tremurând de emoțiune unii la alții, o liniște mortală s'a instăpănit în sală, când apoi deodată a erupt întreaga opoziție și câțiva prietori din galerie în nesfârșite aclamări.

Aviz abonaților noștri.

Avizăm pe onorații noștri abonați, că începând cu 1 Octombrie a. c. „Românul” nu se mai expediază, decât numai aceluia, cari și-au achitat abonamentul în mod anticipativ. Dă acest dat înainte se introduce fără absolut nici o excepție următoarea regulă: abonaților cu luna după expirarea abonamentului plătit, li se mai trimite două numere din ziar, celor cari au plătit abonamentul pe un pătrar de an li se trimite încă 5 numere, iar abonaților cari au solvit abonamentul pe un an întreg sau pe jumătate de an, li se vor trimite încă 10 numere. Dacă în acest restimp nu se va primi costul pentru continuarea abonamentului, expediarea ziarului se sistează. Ne-am convins că e mai rentabil pentru ziar, dacă vom avea 2 mii de abonați cari plătesc abonamentul anticipativ, decât 5 mii de restanțieri.

Rugăm deci pe toți restanțierii să binevoiască a-și achita abonamentul restant nesmint până la 1 Octombrie n. a. c., căci în cazul contrar vom fi siliți să predăm pretensiunile noastre pentru încasare pe cale procesuală.

Direcțiunea ziarului „Românul”.

Criza din Turcia.

Arad, 19 Septembrie.

Tratatul de pace sunt pe calea cea mai bună și încheierea păcii se poate aștepta în timpul cel mai scurt, după cum o dovedesc și declarațiile ministrului de externe al Turciei Novadunghian. Acțiunea contelui Berchtold e privită din partea guvernului otoman cu mai multă simpatie decât la început convingându-se acesta că aceasta nu e îndreptată împotriva sa, ci în ajutorul activității sale. Din Albania sosesc știri despre ținuta cea mai dușmănoasă a populației față cu trupele turcești și lupte zilnice se dau chiar și în apropierea graniței bosniace.

Declarațiile ministrului Noradunghian.

Berlin. — Reprezentantul din Constantinopol al ziarului „Berliner Lokalanzeiger” a avut o convorbire cu ministrul de externe al Turciei Noradunghian, care a declarat următoarele referitor la stadiul tratativilor de pace:

Noi ne-am obligat a păstra tăcerea. Toate știrile, cari au circulat până acum prin presă despre tratativele de pace, sunt sau scornite sau false. Tot așa sunt false și știrile că preliminarele de pace ar fi deja subscrise sau că tratativele s'ar fi întrerupt. E adevărat că e extracardinar de greu a afla o bază, dar pot afirma, că tratativele sunt pe calea cea mai bună! Erau o mulțime de chestii, cari toate au fost rezolvite afară de două. Dă rezolvirea acestora e dependentă încă durată tratativilor. Dacă vom putea ajunge la o înțelegere în aceste două puncte pacea va fi în scurt timp încheiată, altcum vor trece încă multe luni până vom ajunge acolo. În Svițera tratativele continuă.

Relațiile noastre cu statele balcanice sunt cu mult mai bune, decum sunt la apariție. Conflictele la graniță sunt dese, dar li se dă și prea multă importanță. În Macedonia se vor întâmpla încă multe atentate și tulburări dar. Nu se pot aceste într'o singură zi stărpi. La tot cazul Bulgarii vor trebui să ajungă la convingerea că,

Să nu vinzi seump, dar să târguștii ieftin".
Acesta este secretul succesului nostru.

Cui îi trebuie dar
**mobile frumoase, ieftine
și bune**

№ 223-100

Să cerceteze pe

Székely és Réti

fabricanți de mobile

Marosvásárhely, Széchenyi tér nr. 47

Chiar în interesul lui propriu.

Alegere mare în trusouri pentru mirese.

Vânzare în rate fără ridicare de pret

activitatea bandelor le strică mai mult lor decât altora.

Încât privește propunerea contelui Berchtold intrând ea într-o nouă fază, o salutăm de acum cu bucurie, pentru că ea e dovadă de încredere și simpatie pentru activitatea cabinetului nostru. Un comunicat oficial noi până acum n'am primit. Relațiile noastre cu tripla alianță, cu Anglia, Franța și Rusia sunt tot aceleași, ca mai înainte. Legăturile noastre cu toate puterile sunt strălucite. Aceste nu s'au schimbat din cauza războiului în nici un fel. Nici una n'a pierdut nimic și nici n'a câștigat.

Tratativele de pace.

Roma. — Punctele mai principale pe baza cărora s'ar încheia pacea și publicate de ziarul „Temps”, aci sunt declarate de neadevărate.

Constantinopol. — Consiliul de miniștri s'a ocupat azi cu raportul delegaților turci despre tratativele oficiale de pace, și îndeosebi cu cea mai recentă propunere din partea Italiei. Consiliul de miniștri n'a putut ajunge până acum la nici o decizie. După ședința consiliului de miniștri, un membru al cabinetului a declarat că Italia nici decum nu s'a apropiat de propunerea Turciei, și a accentuat că Poarta nu va primi nici decum o propunere de despăgubire.

Paris. — „Matin” este informat că primministrul Giolitti a convocat telegrafic pe miniștrii la un consiliu, ca să le facă cunoscute rezultatele de până acum ale tratativelor de pace. Acest ziar de regulă bine informat spune că acordul va fi scris în zilele aceste.

Atitudinea Serbiei.

Belgrad. — Organul guvernamental sârbesc „Samouprava” într'un articol al său pledează în modul cel mai hotărât pentru intervenția Europei. Acest ziar descrie situația plină de cli-nuri a populației creștine din Serbia veche și Macedonia și își exprimă părerea că aceasta stare de nesuportat poate fi sanată numai prin reforme, cari ar fi realizate pe lângă garanția Europei. Evenimentele din Macedonia sunt nu numai o greutate pentru Turcia ci și un isvor care periclitează statornic interesele europene în Balcan și o piedecă serioasă pentru străduințele legitime ale statelor balcanice în o progresare economică și culturală.

Lupte cu răsculații.

Berlin. — În sandiacul Novibazar albanezii s'au răscolit și amenință orașul Scutari. În apropiere de granița bosniacă arnăuții au atacat trupele turcești. Generalul Fuad Pașa a declarat că, în Albania nu va fi pace, până când nu va dispune de tot influința comitetului june-turc. Ambasadorul austro-ungar și cel rusesc au făcut atenția Poarta ca în Albania să restabilească pacea cât mai curând.

Constantinopol. — Intre Tuzi și Mat mali-sorii au atacat trupele turcești, dar au fost respinși.

Salonic. — Un detașament de jandarmerie, care s'a dus la Baskova în districtul Plevlje pentru a prinde pe un asasin, a fost atacat de populațiunea slavă între care erau și montenegrii. Un jandarm și un corporal au fost împușcați. Un batalion a fost trimis la Baskova pentru restabilirea ordinii.

Hainele lucrate în atelierul propriu se capătă la

LENGYEL ISTVÁN

PRĂVĂLIE DE PĂLĂRII ȘI SPECIALI-
TĂȚI DE MODĂ PENTRU BĂRBAȚI

Oradea-mare — NAGYVÁRAD

Plaja Beiner nr. 1. Telefon: 12-48.

(Le 148-30)

INFORMAȚIUNI

Arad, 19 Septembrie 1912.

Generalul Nogi.

Un bătrân soldat și-a urmat împăratul în mormânt. Conte Nogi, cuceritorul Port-Arthurului, s'a sinucis împreună cu soția sa în momentul, când împăratul Mutsuhito a fost dus în bubuiul tunurilor la ultimul locaș. Probabil că generalul Nogi a voit să arate japo-nezilor și lumii întregi, că cu toată spoiala de cultură europeană a Noii Japonii, fanatică credință a vechiului Nipon nu s'a stins cu desăvârșire.

Săngerosul omagiu al generalului Nogi face impresia unei fapte ce nu se potrivește cu timpurile noastre și oricât am fi dispuși să apreciem măreția ei, totuși sacrificiul bătrânului general e prea straniu spre a merita toată compătimirea noastră. Oare împăratul Mutsuhito nu s'ar fi îngrozit la ideea că bravul general, al cărui nume garanta victoria și a cărui viață era atât de scumpă patriei, se va așterne ca un câine credincios pe mormântul stăpânului său, spre a muri cu dânsul împreună?

Însuși împăratul Mutsuhito a contribuit la atenuarea nimbului divinității ce înconjură numele domnitorului. Împăratul primea europeni la palat, el și soția sa purtau haine moderne și toate saloanele de primire ale palatului imperial erau amenajate după stilul european. În toate conversațiile sale cu europenii, împăratul Mutsuhito a căutat să-și completeze cunoștințele sale asupra instituțiilor din Occident. Se vede însă, că Japonia, țara industriei înfloritoare, a serviciului militar obligatoriu, a școlilor și universităților moderne, țara organizației militare, financiare, politice și diplomatice, a rămas în fond tot vechia Japonie, cu tradițiile eroismului arhaic al nobililor Samurai și Daimio.

Înțelegem gestul generalului Nogi în timpul luptelor decisive dela Port-Arthur, când fiind vorba de luarea unei pozițiuni importante, a desemnat pentru acest atac toată trupa aceea, în care servea fiul său, trimițându-l astfel la o moarte sigură. Înțelegem de asemenea gestul acelor japo-nezi, cari preferau să se sinucidă decât să fie făcuți prizonieri, dar nu înțelegem cum un general cu o cultură superioară, care trebuia să-și cunoască datorită sale fața de patrie, a putut să săvârșească un act atât de egoist.

Știrea morții generalului Nogi va deștepta pretutindeni un sentiment de condolență pentru poporul japonez, care odată cu pierderea glorioșului împărat, deplânge și moartea unui mare erou. E o contradicție stranie și tragică în faptul că marele general al Micadului și-a pus capăt vieții printr'un gest barbar, bațoecurind obiceiurile și principiile Occidentului la raela acestui împărat, care a fruncit o viață întreagă la modernizarea Japoniei.

Sborul lui Vlaicu la Bistrița. O telegramă ne anunță din Bistrița, că Vlaicu va sbrura acolo irevocabil pe Duminecă în 22 Septembrie n. între orele 2-4. Față de acest sbor se manifestează prin acele părți un foarte mare interes Dorim și noi o nouă izbândă abilității noastre a-viator.

Pentru fondul ziaristilor. D-șoara Melania Leșnican din Dobra și dl Dr. Simeon Dragomir din Ohaba, logodindu-se în 15 l. c., trimit 20 cor. pentru „Fondul ziaristilor”, drept res-cumpărare a obicinuitelor anunțuri. Mulțumim-le și felicitările noastre sincere!

— Dl Dr. Antoniu Ilie cand de adv. din Arad din prilejul logodnei d-sale cu d-șoara Antița Marchis a trimis prin administrația ziarului nostru pentru fondul ziaristilor suma de 10 cor.

Străinii și industria noastră casnică Contele Potocki și soția sa, au vizitat în 16 l. c. Atelierul de țesătorie și cusături ale Reuniunii dela Orăștie și sau dus încântați de ce au văzut acolo. D-na directoareă văd. Dr. Erdelyi și su-

plinitoarea conducătoarei Dșoara Victoria Bar-rițiu le-a dat toate deslușirile necesare. Înaltii oaspeți înainte de depărtare au cumpărat câteva obiecte și sau subscris în limba lor în cartea care e depusă în odăile expoziției.

Avis intelectualilor noștri cari se abat pe la Orăștie.

Post de vice notar. În frunțașă comună Ferend (Ferendia) com. Timiș, cu locuitori români și cu cale ferată, s'a deschis concurs pentru ocuparea postului de vice-notar. Am dori ca să avem de competent și un român, căci pe baza legii celei noi, poporul alege. Avis candidaților români!

Cununie. D-șoara Sidonia Russu și d. Alexandru Bretan teolog abs. își va serba cununia 24 Sept. n. în biserica gr. cat. din Sânmărtin. Felicitări.

Numire de profesori. În ședința de alaltăeri a senatului bisericesc al Consistorului din Caransebeș au fost numiți profesori la institutul teologic d-nii Dr. Moise Ienciu și Dr. Vasile Loichița, ambii puteri distinse, cari și-au câștigat deja merite pe terenele învățământului. Felicitări!

Cazuri de moarte. Emilia Muntean născ. Pipoș a repausat Sâmbătă în 14 Septembrie st. n. la orele 5 dimineața, în etate de 60 ani, și în anul al 40-lea al fericitei căsătorii. Fie-i țărina ușoară!

— Aurelian Man, iurist a repausat după un morb greu și îndelungat în etate de 19 ani Marți în 17 Septembrie 1912n. dimineața la 5 ore. Rămășițele scumpului defunct să vor depune spre vecinică odihnă în 19 Septembrie 1912 d. a. 1/2 ore în cimiterul gr. cat. din Murăș-Oșorheiu.

Sfințiri de biserică. Noua biserică română gr. or. din Alibunar se va sfinți în 8 Septembrie v. la serbătoarea Nașterii Născătoarei de Dumnezeu prin P. S. Sa episcopul Dr. E. Miron Cristea. În aceeași zi va fi sfințită prin Prea C. Sa protosincelul Dr. Traian Badescu biserică din Liget, pictată de pictorul academic Virgil Simionescu și biserică din Unip prin alt trimis al P. S. Sale.

O nouă lucrare a dlui N. Iorga în limba germană. Dl profesor N. Iorga, autorul marelui lucrări în limba germană Geschichte des Osmanischen Reiches (istoria imperiului otoman), din care a apărut și ultimul volum în editura Gotha, a primit acum din nou propunerea aceleiași societăți istorice germane, de a scrie iarăși în limba germană, istoria contemporană a Imperiului otoman. Dl profesor a primit această propunere și va începe să lucreze imediat ce se va întoarce din călătoria de studii ce va trebui să o întreprindă în Turcia în acest scop. Noua însărcinare ce se dă strălucitului nostru învățat, de cătră marile societăți istorice germane, face ca faima numelui său, să treacă și mai mult peste hotarele țării și să fie cunoscută în întreaga Europă.

Pagube cauzate de cutremur. Cutremurul care a avut loc în 14 septembrie în Constantinopol pare a fi avut același centru ca și cel precedent. După primile știri primite insula Tenedos a suferit mult; numeroase case sau prăbușit. La Galipoli casele au fost avariate și s'au prăbușit; populațiunea înspăimântată este tăbărită sub cerul liber; sunt doi răniți. La Rodosto cutremurul a fost însoțit de sgomote subterane. La Myriofito cutremurul a fost violent ca și cel precedent însă de mai mică durată și a cauzat pagube considerabile. La Gano toate brutăriile s'au prăbușit.

Călătorii sosiți dela Rodosto povestesc că cutremurul a fost foarte violent. Până la plecare se constatase dărâmarea a cinsprezece case. Populațiunea părăsește orașul și stă în corturi.

BRAUN M.

CROITOR PENTRU DOMNI

magazin de haine pentru bărbați, băieți și copii

ARAD,

bulevardul Arhiducele Iosif (József főhercegút) nr. 3. Vis-à-vis de sta-

tia lui Kossuth.

Ba 367-2

Sunt 4 răniți. La Ganos Ghora sunt o mulțime de stricăciuni.

Un nou record de înălțime. Din Paris vine a lui Garros, care, se știe, se urcase la 4950 m. Știrea, că Legagneux a bătut recordul mondial Legagneux s'a urcat ieri la amiază la orele 11 și 50 m. în Issy les Moulineaux pe un monoplan sistem Morane și după o oră a aterizat lângă Versailles. Comisia oficială a examinat barograful și a constatat, că Legagneux s'a urcat până la 5270 m. înălțime.

Poporul bulgar în contra regelui Ferdinand. Revista militară bulgară publică în numărul său de ieri un articol senzațional sub titlul „Cuvântul armatei”, în care spune că regele va trebui să declare războiul, pentru că în caz contrar el, regele, se face nedemn pentru tron iar națiunea bulgară își va alege un alt rege.

Accidentul d-lui Ion Slavici. Un accident a cărui victimă a fost cunoscutul profesor și scriitor Ion Slavici, s'a întâmplat luni dimineața la o construcție pe care dl Slavici și-o clădește în strada Clopotarii Vechi Nr. -4 în București.

Accidentul s'a petrecut astfel:

Dl Slavici s'a dus pe la orele 11 și jumătate la clădirea d-sale spre a vedea cum merg lucrările. Vrând să observe partea de stucărie dela etaj, d-sa s'a urcat pe schelă, căzând dela o înălțime de vre-o doi metri. În cădere și-a fracturat două coaste. Imediat oamenii dela construcție au anunțat societatea de salvare. D. d-rand G. Radu, a dat primele ajutoare d-lui Slavici, apoi cu aceeași ambulanță l'a transportat la domiciliu.

Înflorătoarea moarte a unui milionar. Din New-York se telegrafiază: Arhimilionarul Salomon Luna din New-Mexico a murit alaltăieri într'un mod îngrozitor. Plecase călare să-și viziteze turmele de pe câmp și noua sa fabrică de conserve, unde în niște cazane uriașe se fierbea carnea, sub cerul liber. Când milionarul se apropie de un astfel de cazan, calul, pe care călărea, sfîindu-se de aburul ce eșia din cazan, începu să sară și-l aruncă pe milionar într'un cazan, unde nenorocitul Luna, își dete sufletul. Cadavrul lui a fost scos cu ruzi de fier din cazanul în care carnea fierbea în clocot.

Noblețea republicană chineză. Președintele Yuanşikay a redactat un mesaj prin care anunță crearea a șase titluri și ranguri cari vor fi conferite pe viață, afară de cazul când cel înobilat va fi condamnat. În urmă, pentru acei cetățeni, cari vor fi făcut servicii însemnate țării. Cel mai mare dintre aceste titluri e Marea onoare (Ta-Şun-We); celelalte cinci se numește de la prima până la a cincea onoare simplă. Aceste titluri vor fi date numai de președinte, fără intervenția nici unui ministru; ministrii nefiind nici măcar admiși să prezinte cererile. Fiecare titlu dă drept la o pensie. Altminteri, inobilații vor rămâne egali cu ceilalți cetățeni. Titlurile nu vor fi ereditare.

Iată deci că republica chineză mai adaugă la însușirea ei de republică „sui-generis” și titlurile nobiliare necunoscute în Europa nici în multe țări constituționale.

Mișcarea de rotație a planetei Uranus. Iuteala mișcării de rotație a planetei Uranus era necunoscută până acum. P. Lowell a reușit în sfârșit să o determine cu ajutorul analizei spectrale, bazându-se pe principiul lui Doppler, și stabilind iuteala lineară a punctelor întunecoase de pe marginea discului. Observațiile au fost făcute în August și Septembrie 1911, găsindu-se că Uranus se învârtește în jurul axei sale în 10 ore și 50 minute, adică într'un timp mai îndelungat decât al lui Jupiter, cu o oră.

Oldsela unui mort. Sâmbăta trecută a avut loc înmormântarea decedatului secretar la di-

rectiunea financiară din Brașov, Ioan Popovici, Dânsul murise la clinica din Cluj. În ziua înmormântării, când soția decedatului împreună cu cei doi copilași ai săi se prezentă în odaia mortuară, aflară sicriul ținut. Terminul înmormântării a fost fixat pe 10 ore, când cu un preot gr.-cat., mortul a fost condus la locul de vecinică odihnă.

Pe aceeași zi la 3 ore d. a. era fixată înmormântarea unui alt decedat care-și dase sufletul la aceeași clinică și în aceeași zi cu regretatul Ioan Popovici. Soția acestuia însoțită de o prietenă și o fată a sa, când se apropiară de cosciugul soțului și tatălui lor, aflară cu groază că un alt mort era așezat în sicriu. Era trupul nelusufletit al lui Ioan Popovici. Din greșală servitorii spitalului le schimbă cosciugurile și greșala a fost observată prea târziu, așa că în ziua următoare mormântul celui îngropat a fost desgropat, iar mortul îngropat din nou în fața soției sale, iar corpul lui I. Popovici a fost condus deasemenea în aceeași zi la groapă.

Infirmitatea lui Wilhelm II. Toată lumea cunoaște multele și marile calități ale împăratului Germaniei, dar puțini dela noi îi știu infirmitatea. Mâna stângă a lui Wilhelm II este mai scurtă ca cea dreaptă și degetele funcționează anevoie. Natura și-a permis acest caprițiu față de puternica individualitate din capul imperiului german. Cu prilejul vizitei sale în Elveția, unde a asistat, în interes de studiu, la manevrele armatei federale, bazată pe miliții concentrate periodic, împăratul a fost jignit într'o împrejurare din cauza infirmității sale. Ducându-se la Berna a fost invitat să vază groapa urșilor, una din atracțiunile splendidului oraș, pe al cărui drapel se știe că figurează un urs în picioare. Pe când îi privea, una din notabilități i-a întins un pachet cu morcovi, ca să dea animalelor din groapă. Dar pachetul era legat și mâna stângă a împăratului n'a reușit să-l deslege. Enervat, el l'a asvârlit cu totul în cușcă. Gestul i-a fost observat de public și a produs o tristă impresie. Wilhelm II însă e prea inteligent ca să nu repare totul. Văzând că se strecurase până aproape de el un băiețel blond, a cerut un pachet, l'a dat acestuia și i-a spus: Dă-le și tu morcovi la urși. Cinematograful a fixat acest moment în care împăratul stă de vorbă cu Paul Gugisberg, spre marea indignare a severei poliții elvețiene, că un copil a ajuns până la ilustrul oaspe.

Pădurea călătoare. Pădurea călătoare de care se vorbește în „Macbeth” există într'adevăr în Anglia. Pădurea aceasta nu se numește însă Birnam ci Bassets, se află în Glamorgan, și se mișcă din locul ei de vre-o săptămână încoace. Firește că întâmplarea aceasta miraculoasă și-a găsit foarte repede explicația. Pădurea se află pe povârnișul unui munte. O stâncă de 120 metri, pe care cresc ulmi, s'a desprins și alunecă la vale încetul cu încetul. Copacii și-au păstrat cei mai mulți din ei poziția dreaptă, pe când ceilalți au căzut unii peste alții.

Copii de porțelan! Citim în gazetele ștreine că în Anglia s'a inovat de curând în educația ce se dă fetițelor, creșterea copiilor, „puericultura”.

Lecțiunile se predau prin mijlocul unor păpuși de porțelan care încredințază fetițelor, ele trebuie să se poarte întocmai cu aceste păpușele cum s'ar purta o mamă cu copilașul ei viu. Această inovare de altfel nu e proprie numai Angliei. Și în Franța în școlile de educație se predă puericultura tot prin mijlocul păpușilor. Fetițele învață cum se îmbracă, cum se piaptănă, cum se scaldă și se îngrijește un copilaș. Docilele păpușele sunt foarte cuminiți și încântate de mamițele lor de 12—14 ani. Mulți dintre educatori găsesc acest procedeu minunat și foarte propriu de-a desvolta în fete de mici, dragostea de mamă, deprinzându-le cu

îngrijirile ce vor da mai târziu adevăraților copii. Nu știu însă dacă și aceștia la rândul lor vor fi tot așa de ascultători și vor găsi toate bune ca păpușele de porțelan care nu se revoltă de nimic și nu plâng niciodată. De pildă o baie mai călduță, chiar ferbinte lasă tot surizător pe micuțul de porțelan, pe când ar avea consecințe grave pentru copilașul viu. Păpușa va dormi frumuseț fie pe o parte, fie pe alta, fie cu gâtul strîmb, fie cu el pe pernă. Oare tot așa va fi cu copilașul? Iar dacă elevul fără de viață se va simți bine oricum îi vei suci membrele, câte precauțiuni nu vor trebui luate cu fragilul vlăstar al omului! De aceea, nu prea îmi vine să cred că experiențele cu păpușile vor da bune rezultate iar în materie de îngrijire a copilului tot instinctul matern și dragostea înăscută în sufletul mamei vor fi superioare oricăror exerciții făcute în școală.

Abdul Hamid grav Bolnav. Știri din Salonic anunță că ex-sultanul Abdul Hamid suferă de diabet și neurastenie și refuză hrana. El stă mereu în casă. Anturajul său este neliniștit și garda vilei a fost dublată.

Panglica albastră. În Engliera există mai multe decorații, între cari ordinul legendar al Jartierei este cel mai onorabil și mai rar acordat. Mai nici odată nu le vezi la pieptul sau butoniera civililor, afară de festivități oficiale. Este totuși un ordin foarte des afișat: panglica albastră. Ascultați lucru curios: panglica albastră este trofeul antialcoolismului. Pusă la butonieră, arată că cel care o poartă nu bea alcool. Este o onoare? Nu numai atât. Adesea sunt obligați și bețivii s'o puie. L'a prins pe cineva poliția beat pe uliță și l'a dat în judecată? Justiția îl condamnă la amendă contravenției în același timp îl silește să-și orneze butoniera cu panglica albastră o lună, două, trei, după gravitatea sau recidiva faptului.

Lapte și miere. O corespondență din Montevideo, publicată într'un ziar francez, ne face cunoscut că s'a descoperit țara providențială: Uruguay. Inchipuiți-vă o țară care trei sferturi din Franța și cu o populație numai de 1.200.000 locuitori. Ei se ocupă aproape exclusiv cu creșterea vitelor, deși au întinderi enorme de pământ. Nu se numără proprietari latifundiați, cari însă, din cauza unei sgârcenii înăscute nu pun în valoare bogățiile solului. Ceva mai mult, terenul este de o fertilitate grozavă, căci pământul cultivat este din cel întrebunțat la noi în special pentru flori. Ape mari și munți mai că nu există. Răușoare și dealuri. Uruguay este o presărare de coline. Se poate cultiva totul. Cu privire la bogăția pământului se citează cazul unui francez care, întorcându-se din țara providențială, a adus în loc de cadouri un sac cu puțin pământ, pentru ca și compatrioții să poată atinge cu degetul solul excepțional. Și când ne gândim că în Uruguay terenul se arendează cu 2 piaștri sau vre-o 11 lei uc-tarul. Statisticile d'acolo arată că în cele mai rele cazuri, capitalul plasat produce 15 la sută, fără multe griji și osteneli.

...Nu ne rămâne decât, norocul lui Schröder — și fuga în Uruguay!

Așa casă mai rar! S'a terminat acum la New-York cea mai înaltă „gratte-ciel” — sgârie nori — cum se numesc uriașele clădiri americane. E vorba de Woolworth-Building, în Broadway și Park place. Steagul american fâlfăie d'asupra casei la 780 picioare dela pământ și deși are 24 picioare lungime se vede numai cât o batistă. Sunt 50 etaje. A fost începută în Noemvrie 1910; se speră că unele biurouri se vor putea instala în Octomvrie viitor, dar etajele superioare vor fi gata numai în Februarie. Imobilul reprezintă o valoare de 67 milioane 500.000 lei, din care 22.500.000 terenul 2 milioane fundațiunile, 40 milioane construc-

Biroul tehnic

G 324

Inginer
diplomat

Robert Goldschmidt

autorizat legal.

Telefon: 489.

Brașov (Kronstadt) Schlossbergzeile nr. 8.

Dă consultări în toate chestiile industriale și tehnico-industriale

:- Proiectează și execută stabilimente electrice și de mașini. :-

Liferează turbine, roate hidraulice și pompe centrifugare, după construcții speciale probate.

▲ Execută stabilimente hidrodinamice și de mori. ▼

▲ Liferează mașini pentru toate ramurile industriei. ▼

ția. Chiriile vor aduce 12.500.000 lei anual. Casa aparține în mare parte unor capitaliști francezi cari au cumpărat de vre-o 40 milioane acțiuni ale societății imobiliare ce a construit-o.

x **Doamna Iudita Secula n. Truția** fosta directoră a internatului de fete, revenind iarăși la Arad, cu 1 Septembrie s. c. va reîncepe școala sa privată pentru limbi și eventual cursul complementar pentru fete, cari n'au terminat clasele civile. Primește eleve în vipt și pentru educație. — Informațiuni mai detaliate la administrație sau la locuința din Deák Ferenc u. 39. (Varga ház) în decurs de 8 zile.

x **Manuale de școală folosite și noi** pentru toate școlile civile și medii din Arad și provincie se capătă mai ieftin la Ingusz I. és fia, Arad, str. Weitzer Iános, Nr. telef. 517.

x **Câștig însemnat** realizează tot românul, care în caz de lipsă își cumpără pian, pianin sau armoniu din **depozitul românesc** al profesorului de muzică **Timotei Popovici** din Sibiu (Nagyszeben), **Strada Cisnădiei 7**, (vis à vis de oțelul Impăratul roman), asortat cu instrumente de prima calitate din cele mai bune fabrici. Se admite și plătire în rate.

Nu cumpărați dela străini!
P 216

x **A încetat! căderea părului.** a. eluia, care întrebuințează renumitul și miraculosul balsam „Venusul” pentru păr al lui dr. Șepețianu. Balsamul acesta ajută creșterea, împiedică căderea părului și încetează total mătreața, de vânzare la **Toth Adorján, drogheria la „Venus”. Lugoș-Lugos**. Tot aci se capătă și renumita cremă „Venus”.

x **Németh și Király**, croitorie pentru domni Cluj, str. Kötő 5, anunță on. public român din loc și împrejurime, că au sosit ștofe indigene și străine, pentru sezonul de toamnă și iarnă. Pardesii, paltoane se pregătesc pe lângă prețuri acomodată, conform modei. Rugăm on. public pentru sprijinirea și mai departe.

x In sfârșit nu mai părăsesc multă bătaie de cap că de unde se poate cumpăra mai ieftin obiecte de sticlă, porțelan și obiecte de decor, deoarece atât acestea cât și cadouri ocazionale precum și candelabre pentru lumină electrică se pot cumpăra mai ieftin în prăvălia specială de sticlării a lui **Fischer Mór, Arad, bulev. Andrássy nr. 20**. Asortiment bogat de cadre ieftine. Telefon nr. 568.

Ultima oră

OPOZIȚIA VA MERGE LA VIENA.

Budapesta, 19 Sept. n.

Partidele opoziției sunt definitiv hotărâte să transpună lupta contra guvernului și a majorității în delegațiuni. Luni vre-o 60 de inși dintre membrii opoziției sub conducerea contelui M. Károly vor pleca la Viena și vor lua parte ca ascultători la ședințele delegațiunii. Deputații vor fi însoțiți la Viena de numeroși curioși, ziaristi și de câtră delegații tinerime maghiare. Guvernul nu a luat încă dispozițiuni în privința împiedicării eventualei turburări a delegațiunii. Se vorbește, că guvernul va duce la Viena polițiști din Budapesta, pentru a scoate cu forța — în caz de nevoie — din palatul maghiar (care are caracter exterritorial) pe deputații recalitranti. E întrebare însă, că ce se va întâmpla în stradă, în fața palatului numit, unde poliția maghiară nu are nici un drept de amestec.

Intrevederea dintre regele Victor Emanuel și arhiducele Eugen.

Milano, 19 Septembrie.

Ziarul „Corriere della Sera” anunță, că regele Victor Emanuel va pleca mâine la Veneția. De aici va imbarca cuirasatul „Lombardia” și va pleca pe mare. Scopul regelui este, să se întâlnească cu arhiducele Eugen.

Cronică teatrală.

Săptămâna Caragiale la Teatrul Național. — Deschiderea stagiunii.

București, 3 Septembrie v.

Nu se putea o mai pioasă comemorare a marelui dispărut — ale cărui rămășițe așteaptă încă să fie date pământului patriei sale — decât aceea pe care o avem prin frumoasa inspirație a directorului Teatrului Național din București, d. I. C. Bacalbașa. O săptămână întregă a fost închinată operei celui mai mare scriitor dramatic român, jântuit pe pământ străin de neașteptata fulgerare a morții.

I. Luca Caragiale, cel mort trupește, a revenit în mijlocul admiratorilor săi cu sinteza eternă a spiritului său rar, cu opera sa nemuritoare. Ar fi o afirmație prea obișnuită, în împrejurarea aceasta, să spun că Teatrul Național a avut la primele trei reprezentări atâția spectatori câți poate să încapă. A fost mai mult decât „arhi-plin” cum e numit de obicei la spectacole cu încesări norocoase — a fost locul de desfășurare a unor clipe de adevărată sărbătoare literară. Și acum, când opera ne-a rămas singură, când nu mai era omul, simțeam cum însușirile, ce dau caracterul de eternitate operei, se accentuează par'că și mai mult. Fondul adânc omenesc din comediile lui Caragiale ca și conturile stilului său marmoreic, simți cum se desfac din șirul plămădirilor mai obișnuite ale minții omenesti și se înșirue în rândul celor ce străbat prin veacuri. Și în urmă par'că simți cum se tot pierde ecoul răgușitelor defăimări ale caionilor detractori.

Dar toemai acum, după moartea autorului știi să prețuești după cuviință valoarea de document social a comediilor lui Caragiale.

Vasile Alecsandri a căutat să ne dea o icoană a mentalității, a culturai și moravurilor românești din timpul său, dar opera lui în acest gen e de o valoare literară foarte îndelnică și — probabil toemai pentru că a căutat — de o valoare documentară problematică...

Caragiale însă, care a trăit în viu și imediat contact cu eroii săi, ne-a dat, în scâpărări bogate, viața adevărată. Și comediile ca și cele mai multe din schițele și nuvelele lui vor rămâne unul din documentele sociale cele mai rare și mai prețioase ce s'au eternizat în forme de artă.

L-am văzut iarăși pe bunul și onestul cetățean turmentat, pe panglicarul politic ce se imbată cu vocabularul marilor vorbe de imprumut ajunse la modă dela 1848 încoace, pe alegătorul dela 83, în sfârșit întreaga galerie a straniilor mentalități ale vremii. Toți își trăiesc viața lor adevărată și avem impresia reală că privim prin ani înapoi — și avem impresia și mai reală că ochiul celui ce ni-i arată în icoana fermecată a frumosului i-ar putea privi din ori și care veac.

Deschiderea stagiunii s'a făcut cu „D'ale Carnavalului” comedie în 3 acte și comedioara „Conul Leonida față cu reacțiunea” — se înțelege nu cele mai strălucite din comediile marelui dispărut. A doua seară, apoi, s'a reprezentat cea mai bună: „Serisorea pierdută”. Și cum în trupa primei noastre scene se găsesc eminenti interpreți pentru comediile lui Caragiale, reprezentațiile acestea s'au desfășurat norocoș, ba par'că în echip și mai strălucit decât alte dăți. Cațavencu, amicul neîmblânzit al progresului și al poporului, simpaticele Trahanache cu Joița lui și Tipătescu (perfectul) al amândurora, polițaiul Cristanda, cel ce ilustrează în echip deosebit moravurile administrației de pe vremuri, simpaticele Farfuridi, Agamiță Dandanache etc. întreaga galerie de valori ale unui district, apoi conul Leonida, soția lui și toți mahalagii și mahalagioaicele din „D'ale Carnavalului” au primit o interpretare demnă

de geniu care i-a creiat, prin dd. Soreanu, Brezeanu, Demetriade, I. Petrescu, Niculescu, Toneanu, Atanasescu, Achile, Belcot, dna Maria Ciucurescu și alții.
R. C.

CRONICA SOCIALA

O activitate de model.*)

Raportul secretarului despre lucrările despărțământului Năsăud al „Asociațiunii” în anul din urmă.

Onorată adunare generală!

După un an de muncă iată-ne iarăși în fața On. adunări generale, ca să ne dăm seama de activitatea acestei secții în decursul acestui interval, și cu plăcere vă pot anunța, că comitetul ales de d-voastră și-a ținut de datorie, ca secția Năsăud a „Asociațiunii” și în anul acesta în privința activității să fie printre cele mai harnice.

Despre activitatea de un an a acestui despărțământ, precum și despre starea lui de azi îmi iau voie ca să vă prezint, în numele comitetului următorul

Raport:

Despărțământul nostru cuprinde toate comunele aparținătoare celor 2 cercuri pretoriale: al Năsăudului și al Rodnei, și anume 23 comune din cercul pretorial al Năsăudului și 13 comune din cercul pretorial al Rodnei, în total deci 36 comune. Dintre acestea 3 comune și anume: Entradam, Nimieca ungurească și Cărlibaba nu au populațiune românească, toate celelalte sunt comune cu populațiune aproape curat românească.

Și de astădată secția Năsăud a „Asociațiunii” a căutat ca să corăspundă cât i-a stat în putință programului vast și variat al „Asociațiunii” și cu ajutorul membrilor comitetului, precum și al altor sprijinitori ai acestei instituții a aranjat un ciclu de prelegeri populare instructive și cu tendințe educative și moralizatoare, precum urmează:

1. Rodna nouă (Șanț). „Rostul Asociațiunii în viața noastră economică”, prin Ioan Pecurariu, profesor Năsăud.

b) „Ce să trăim și cum pentru îndeplinirea programului „Asociațiunii”; „Propunerea pentru înființarea unei case culturale în Năsăud, pentru secția Năsăud a „Asociațiunii”, de Emil Tișea, șef-contabil în Năsăud.

c) „Istoricul despărțământului Năsăud al „Asociațiunii” dela înființare până în ziua de azi” (cu ocazia jubileului de 50 de ani al „Asociațiunii”), prin Dr. Nestor Șimon secretarul fondurilor grănițerești.

d) „Din relele noastre și mijloacele de îndreptare”, de Victor Motogna, profesor la gimn. din Năsăud.

e) „Cum să trăim” de Pamfilu Grapini, protopop și președinte al agenturii, Rodna nouă. Tot cu ocazia aceasta s'a ținut și adunarea generală a despărțământului Năsăud, în aceasta fruntașe comună, care ca rezultat a fost dintre cele mai reușite adunări generale, multămintă harniciei zelosului președinte al agenturii Pamfilu Grapini, protopop local și protopop onorar, care, dimpreună cu harnicii învățători și alți fruntași ai comunei au lucrat fără preget pentru buna reușită a adunării.

S'a ținut cu această ocaziune și producțiuni declamatorice teatrale muzicale cu următorul program:

1. Latina gintă, cor țărănesc.
2. Mășila lui Burecl, de V. Alecsandri, decl. de Ovid Pecurariu.
3. Hora dela Crișana, cor țărănesc mixt.
4. Herșeu Bocegiul, monolog de V. Alecsandri predat de Grigorie Sas, econom.
5. Lenore, baladă de Bürger, trad. de Șt. Iosif, decl. de Em. Piorașiu stud, abs.
6. Mărioară dela munte, cor mixt de țărani.
7. „Otravă de hârciog”, comedie de A. Kotebue, reprezentată de tineri țărani.
8. Știi tu mândro cor mixt țărănesc.

Tot atunci s'a instituit și o bibliotecă popo-

* Titul dat de redacție.

rală, servindu-i ca bază cele 30 de opuri donate de comitetul central al „Asociațiunii”, precum și o agentură a comunei Rodna-nouă (Șanț) alegându-se următorul comitet:

- a) Președinte: Pamfilu Grapini, preot-protopop.
b) Cassar: Mihail Cotul, învățător.
c) Secretar-bibliotecar: Tămașiu, învățător în Șanț.

Tot atunci s-a aranjat și o expoziție de industrie casnică și etnografică, foarte bine succasă, cu concursul St. doamne Elisabeta Piorașiu m. Mureșian împărțindu-se următoarele premii: Primul premiu s-a dat copilului de 10 ani Clement Căilean lui Pantilimon, pentru o vâlnă și un circăraș espuse. Al doilea lui Florea Sângeorzan, iarăși copil de școală, pentru o casă sistem Rodna-nouă, în miniatură și al treilea doamnei Elisabeta Piorașiu m. Mureșian, pentru 2 țoluri de părete lucrare în motive vechi românești. S'au mai dat afară de aceea încă alte 4 premii mai mici tot pentru artii industriali espuse, precum și un premiu de 50 de coroane coriștilor și celor ce s'au produs la predarea pieselor teatrale, pentru încurajare și pe viitor.

S'au înscris 2 membri ordinari și 62 membri ajutători.

1. Președinte al adunării a fost Ioan Pecurariu, președintele despărțământului.

2. Bichigiu. „Despre îmbrățișarea mesriilor” prin Damian Pop preot local și președintele agenturii.

b) „Desvoltarea simțului de păstrare la poporul nostru”, prin Damian Pop preot local.

S'au ținut două ședințe și șezători populare. S'a făcut și restaurarea comitetului agenturii Bichigiu.

3. Rebrîșoara. S'au ținut mai multe ședințe și 10 șezători populare în cari s'a citit din cârticea dlui Simu Comuna Vitorul, din Țara noastră (articolii economiei) din „Poporul Român”, din „Libertatea” și din „Solia Satelor” (părți alese și potrivite gustului și înțelesului economilor). S'au mai ținut și câteva prelegeri liberale ca: Sfaturi economice și practice, prin Emil Precup, preot-protopop în Rebrîșoara.

În anul expirat Reuniunea de conzum din Rebrîșoara a luat în administrație și cărciuma comunală, care în scurt timp a adus rezultate foarte frumoase. Afară de aceea prăvălia încă progresa peste așteptări de bine.

Mai au și o reuniune de înmormântare, care în decurs de un an de zile a ajuns la un capital de peste 1000 de coroane precum și un grânar bisericesc cu un evant de bucate de peste 2000 de mierțe.

Agentura Rebrîșoara e una dintre cele mai harnice agenturi din întreg despărțământul, și

toate instituțiile culturale și economice înființate la îndemnul „Asociațiunii” progresa frumos.

S'a înscris un membru ordinar și 20 membri ajutători.

4. Nepos. (Vărarea). Agentura Nepos încă a dat ascultare comitetului despărțământului de a ține șezători populare și a desvoltat independent de centru o activitate dintre cele mai frumoase. Astfel s'au ținut în Nepos următoarele șezători populare, împreunate cu producții muzicale și declamatorice:

a) „Despre unire și bună înțelegere”, prin Vasile Chibulentean notar comunal. Tot atunci s'au ținut declamări sub conducerea învățătorului local Petru Rognean și anume: „Rugămîntea din urmă” și „Jidanul la sorti” prin copii de școală, și tot copii de școală au cântat: „Latina gintă” și „Sună buciumul” în două voci.

b) „Despre sfințirea Duminicii și a sărbătorilor rânduite de biserică și despre abandonarea sărbătorilor băbești, apoi „Abandonarea luxului” prin George Moldovan, preot local.

După prelegere producțiuni cu școlarii.

c) „Despre trebuințele poporului” prin Simion Pop, prefectul fondurilor grănițerești din Năsăud.

Apoi declamări prin copii de școală: „Trei Doamne și toți trei” și dialogul „Despre beție”, precum și cântările „Sună buciumul” și „Drum bun.”

d) „Despre folosul învățătorei”, prin domnișoara învățătoare Verginia Grivasse.

Apoi cântările corului școlarilor: „Latina gintă” și „Sună buciumul”, precum și declamarea „Evreul lovit”.

S'au înscris și au solvit taxa: Un membru ordinar (domnișoara Verginia Grivasse) și 10 membri ajutători.

Au în prospect: Înființarea unei reuniuni de înmormântare și a unei reuniuni de conzum, sau a unei prăvălii românești.

5. Feldru. „Despre mântuirea sufletului” prin Emil Ștefanuțiu, preot local și președintele agenturii.

b) „Despre beție, combaterea ei” prin Emil Ștefanuțiu, preot. Tot președintele agenturii, Emil Ștefanuțiu, a aranjat și o petrecere populară împreună cu producțiuni muzicale și declamatorice-teatrale foarte bine succese.

Cu această ocaziune s'au înscris 15 membri ajutători.

6. Ilva-mică. „Foloasele pomăritului” prin Leon Leonte, învățător în Ilva-mare.

b) „Combaterea beției” prin Tit Slăvoacă, student absolut.

Președinte al adunării și delegat al comitetului: Nicolae Georgița, preot Ilva-mică.

Tot cu această ocaziune s'au înscris 2 membri ordinari și 11 membri ajutători.

7. Ilva-mare. „Foloasele pomăritului” prin Leon Leonte, învățător Ilva-mare.

b) „Sfaturi economice”, prin Onisim Sas, învățător Ilva-mare.

c) „Sfaturi practice”, prin Clement Janul, învățător, Ilva-mare.

d) „Sfaturi igienice”, prin Ieronim Gales, învățător, Ilva-mare.

e) „Creșterea vitelor”, prin Onisim Sas, învățător, Ilva-mare.

f) „Creșterea copiilor la sate”, prin Leon Leonte, învățător, Ilva-mare.

g) „Ingrijirea sănătății”, prin Aurel Sas, medicinist, Ilva-mare.

În total s'au ținut 4 ședințe ale comitetului și 12 șezători populare împreunate cu prelegeri populare și alte producțiuni. Președinte al adunării și delegat al comitetului a fost dl preot din Ilva-mare Ieronim Slăvoacă.

Cu ocazia acestor șezători populare s'a făcut și apel pentru înscrierea de membri și s'au înscris în total 6 membri ordinari și anume: Ieronim Slăvoacă, preot local, Iuliu Cioceriu preot local, Onisim Sas, învățător, Dr. Teodor Miron, medic com., Emil Mureșian not. com. și Tr. Slăvoacă funcționar de bancă.

Cu multă plăcere amintim, că agentura Ilvei-mari e una dintre cele mai harnice agenturi. Li lipsește o reuniune de conzum, care sperăm, că se va înființa nu peste mult. Membrii acestei agenturi nu numai că au desvoltat în cercul lor o activitate model, ci și-au trimis delegați și în alte cercuri, așa au ținut prelegeri populare membrii agenturii din Ilva-mare: Leon Leonte și Tit Slăvoacă în comunele: Cosna, Ilva-mică și Leșu. Pentru acest mare interes le exprim și pe calea aceasta cele mai sincere mulțămite.

8. Leșu. „Creșterea copiilor la sate”, prin Leon Leonte, învățător, Ilva-mare.

b) „Din păcatele noastre”, Tit Slăvoacă, student, Ilva-mare.

9. Poiană (Sânt-Iosif). Despre Asociațiune și Sfaturi practice, prin Ignat Seni, învățător pens. Năsăud.

b) „Despre foloasele învățătorei de carte”, prin Anton Hangea, învățător, Năsăud.

c) „Părți alese din scrierile lui Sadoveanu”, prin Augustin Bena, profesor, Năsăud. d) „Sfaturi igienice”, prin Victor Motogna, prof.

Președinte al adunării și delegat al comitetului: Ignat Seni, învățător pens. Năsăud prezenți cea 400 ascultători.

Tot cu aceasta ocaziune s'a pus temelie unei biblioteci populare a agenturii Poiana prin cele 30 de opuri donate de comitetul central, precum și a unei agenturi pentru aceasta comună alegându-se următorul comitet:

Președinte preotul local: Ștefan Buzilă.

Secretar bibliotecar: Carol Henciu, învățător și Cassar: Ioan Bodiu, învățător.

Tot atunci s'a făcut apel pentru înscrierea de membri, înscriindu-se în total 36 membri ajutători.

(Va urma.)

ROMANUL ZIARULUI „ROMÂNUL”

NICOLAE GOGOL

Suflete moarte

(ROMÂN)

Trad. de Senlor

(141)

— Urmare —

Luxul, în lume, să fie el un lucru util și bun, ori nefolositor și funest? aceasta-i chestiunea asupra căreia ei discutară cu aprindere; discuțiunea aceasta degeneră în dispute urite, și din nenorocire Cicikof, care poate băuse pentru a-și conserva strălucirea vocii sale, uită de sine până în a zice camaradului său *fiu de popă*, fiu de popă, ei bine, da, el era în sfârșit fiu de popă și o știa foarte bine, dar nu vrea să i zică fiu de popă, și fu desperat de această denumire; astfel el îi răspunse foarte bine: „Tu minți; eu sunt consilier de stat, și nu fiu de popă, tu ești un... un fiu de popă...” și, după o minută el repetă cu intenția de a-l răpune cu totul: „Da, iată ce ești tu, tu ești un fiu de popă, și nimic decât atât, înțelegi tu!” Consilierul de stat ar fi putut, după ce a trimis astfel lui Cicikof și ea să zicem așa ținut asupra lui o calificatiune atât de batjocoritoare, să se considere pe deplin satisfăcut; dar nu; în vreme ce eroul nostru mereu preocupat de datorie, mergea să inspecteze postul și să **dea mai multe**

ordine folositoare, lașul său confrate avu infamia de a redacta împotriva lui și de-a expedia autorității superioare un raport secret.

Acest demers nesocotit nu provenea numai din această ceartă fără rost; au mai avut ei o încăierare cu privire la o cumătră proaspătă și tare ca o broașă de Kiev, după expresia pionilor de vama și a sergentului de trupă, cari povestea la șezătoare că două secături primiseră bani pentru a da, la o anumită răspântie, o trînteală sdравнă eroului nostru, și adăugau în șoaptă că aceștia erau doi imbecili a căror voinică își rîdea de ei cu un anume căpitan Șamșa. Dar acestea sunt vorbe de subalterni, cari își simt bivnaclul și pe cari însuș cetitorul îi va pedepsi cum se cuvine. Răul e că misterioasele relațiuni ale vănei și ale contrabandei deveniră publice și făcură scandal în administrație. Consilierul de stat căzu, și aceasta la o vârstă la care cineva nu se mai ridică; dar în căderea lui el târi și pe eroul nostru. Acesta bun logician în totdeauna, arătă în apărarea sa că, pentru a prinde pe toți contrabandiștii, precum se angajase, avusese necesitate să-i ademenească, să atragă pe toți spre partea postului său; dar a avusese loc, precum am spus, prea mult scandal pentru ca să fie admis să se desvinovătească, el fu dat judecării, tot ce poseda fu confiscat ca și averea consilierului de stat, condamnat în mod sumar la exil. Cicikof ținu piept acestui înspăimântător uragan, dar și el fu despoiat de o avere întregă.

Totuși, ori care ar fi fost fineța mirosului con-

trolorului care făcea procese verbale și puse pecețile în apartament și comune, eroul nostru reuși să smulgă dela inchizițiune obraznicului acestuia meinduplecat o mică parte din comoara lui; apoi, în vreme ce se delibera spre a se ști ce se va decide despre soarta unui om căruia nimeni nu-i nega mijloacele, el puse în lucrare toate resorturile unui spirit foarte fecund, foarte expert, foarte versat în cunoștința omului, aici el se folosi de farmecele manierei lui, colo de cuvântul lui mișcător, aiurea arse câteva bucățele de tămâie, ceea ce nu strică nimic când cineva mănăiește bine cădelnița; în altă parte se servi de cheia de aur; scurt, el știu să facă pe primii lui judecări să menajeze onoarea unui camarad; spiritul de corp își jucă jocul și, ca rezultat, el scapă dela justiția criminală care izbise ca fulgerul pe bătrînul său tovarăș, falșul frate, denunțiatorul.

În sfârșit, el își pierdu întregul lui capital, pierdu un frumesc mobilier și sute de elegante nimicuri; se găsiră pentru toate acestea atâția amatori! Dar știu să conserve o sumă rotundă de zece mii de ruble pe cari le puse, din instinct, la o parte pentru zile negre, fără a vorbi de o pungă de piele conținând monedă măruntă de aur din toate țările, încă pentru o mie de ruble, apoi două duzine de cămăși de frumoasă pânză de Amsterdam, una din micile briște ușoare și comode în cari călătoresc celibatarii, și doi servi, succesori ai micului ceșat reposat, unul lacheul său Petrușca, celalalt vizitiul său Selifaa.

(Va urma.)

Prelegeri populare în Cicudul de câmpie.

Despărțământul M.-Ludoș al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român” a ținut în 1 Sept. a. c. o prelegere populară în Cicudul de câmpie sub președinția harpicului fiu al neamului și tinerului avocat din M.-Ludoș Dr. Mihailă Moldovan.

Prelegerile populare, cu durere nu s'a ținut în școala confesională — pentru că nu este, — ci în o șură anume pregătită și împodobită cu fel de fel de covoaară țesute de românele din sat. Am admirat aici o adevărată expoziție de țesături cu motivele cele mai curate românești. Ca să nu se creadă că aș fi prea ieftin la laude voi aminti, că la expoziția aranjată de desp. Dicosânmartin în ziua Sfinților Petru și Pavel în Iernut în 1911, covoarele aduse din Cicudul de câmpie au obținut primele premii.

Pela orele 3 d. a. a început să curgă valuri-valuri de popor, revărsându-se din toate străzile la locul adunării. Chiar și femei s'au prezentat într'un număr impunător. Erau cu toții peste 200 comuna fiind curat românească; aproape 500 de familii cu biserici și 3 preoți. Niina ne sălta de bucurie, când vedeam poporul stând ca în biserică, cu ochii ațintiți spre masa presidială și așteptând glasul povățuitor.

Pe la orele 4 președintele deschide adunarea. Vorbește pe înțelesul poporului, în limbajul de pe aici, despre „Insemnătatea și folosul Asociațiunii”.

Dr. M. Moldovan, ține apoi să dea deslușiri amănunțite despre legea comunală, aducând la cunoștința poporului, că legea dă drept ca limba protocolară să fie aceea pe care o vorbește comuna.

După d. președinte ia cuvântul părintele Octavian Popa din Săcal și vorbește despre școală și însemnătatea scris-cetitului. O temă foarte instructivă și ilustrată cu exemple practice, prin care a arătat poporului calea spre un nou fel de a privi lucrurile deșteptându-l și făcându-l să iubească școala și cartea românească.

Al treilea vorbește dl Silviu Hățăgan preot tânăr de curând venit în Cicud, care vorbește despre: „Muncă, hărnicie și crutare arătând poporului risipa ce să face cu ocaziunea polemicilor ospetelor și alte asemenea indemnându-i să fie cu cumpăt în toate. Vorbește mai departe despre portul strămoșilor în legătură cu portul de azi.

În urmă vorbește dl Alexandru Maior subnotar, despre dări împărțindule în clase. Poporul a ascultat cu drag la toate vorbirile exprimându-și mulțimea prin exclamații de aprobare și entuziasme față de domni prelegători. Îți creștea inima de bucurie văzând câtă cuminenție știau țărani să pătrundă în rostul lucrurilor prelese aprobând lucrurile arătate ca bune și reprobând pe cele rele.

După vorbirea de închidere poporul s'a despărțat pe deplin mulțumit. **Un oaspe.**

Invitare.

Prea Sfinția Sa Domnul Episcop Dr. E. Miron Cristea va sfinți Duminecă în 9/22 Septembrie a. c. biserica ort. română din Seleș (com. Torontal), care cu acest prilej își serbează jubileul de 100 de ani dela întemeierea sa. La aceste festivități P. T. D-Voastră sunteți respectuos invitați a participa. Seleș, în 1 Septembrie 1912. Comitetul.

Programul:

La 7 ore dimineața înămpinarea Prea Sfinției Sale a Domnului Episcop la hotarul Alibunariului. La 9 ore a. m. sfințirea bisericii. La 12 ore recepțiunile. La orele 2 d. a. prânz comun în sala mare a casei comunale. La 8 și jumătate seara concert și dans. Luni la 7 ore a. m. plecarea Prea Sfinției Sale.

— „Românul” se găsește de vânzare la chioșcul de ziare dela gara căilor ferate a statului (Staatsbahnhof) din Viena.

PAGINI RASLEȚE.**Jubileul trandafirului.**

Anul acesta se împlinesc 11 secole, de când trandafirul a fost replantat în Europa în urma unui edict al împăratului Carol Magnul. Franța și Germania se pregătesc să-i sărbătorească jubileul cu aceeași pompă cu care popoarele își sărbătoresc oamenii mari și evenimentele istorice. Anul acesta, regina florilor este mai mult decât ori când la ordinea zilei. Se cuvine dar să-i închinăm și ei cele câteva rânduri și să povestim celor care port trandafiri la butonieră, fără să le știe origina, de unde ne vin și prin câte peripecii au trecut foiele roșii, roze, galbene și albe, ale celei mai mândre și mai parfumate dintre flori.

Patria trandafirului se crede a fi chiar din cele mai vechi timpuri, Persia — și anume provincia Șiraz pe care marele poet Hafiz o cântă și pentru care un alt poet Saadi a compus o întreagă poemă: Gulistan în care celebrează noblețea, frumusețea și parfumul unic al reginei florilor. Astăzi chiar, Ispahanul este considerat ca un adevărat oraș al trandafirilor. Din Persia veche, cultura trandafirilor trebuie să fi trecut în Grecia și mai târziu în Italia. Grecii considerau trandafirul drept o floare sfântă. El era consacrat zeiței Venus și legenda spunea că apariția lui datează din ziua nașterii zeiței din undele Mării. Fecioarele la Grecii cei vechi nu și încununau frunțile de roze decât în vremea serbărilor din cinstea zeiței frumuseții și a dragostei.

La Roma, femeile și tinerii făceau o adevărată risipă de trandafiri. Toate ospetele din vremea decadentei se făceau în săli presărate cu petale de roze, iar unii istorici spun că Heliogabal mai înainte de a fi acoperit cu pământ fu îngropat de către sclavele sale sub o ploaie de trandafiri roșii. Poporul de jos ca și nobilii aveau plantați trandafiri în grădinile lor și întreaga Italie nu era decât o vastă grădină de trandafiri roșii, cari aveau cel mai puternic parfum. Pliniu cel tânăr descrie trandafirul ca pe cea mai de preț floare a timpului, iar Virgiliu îl celebrează în versurile dedicate grădinilor lui Poestum unde trandafirii înfloreau de două ori pe an.

Odată cu năvălirea barbarilor însă, cultura trandafirilor dispăru din Italia și din Galia ca întreaga civilizație romană, de altfel. Timp de câteva decenii trandafirii nu mai creșteau decât în mod sălbatec printre ruinele palatelor și teraselor de marmură ale grădinilor de altădată. Târziu de tot primii trandafiri roșii apărură din nou prin cele câteva grădini ale primelor mânăstiri creștine. Istoria spune că aici trandafirul fusese zărit pentru prima dată de către împăratul Carol Magnul care în anul 812 dădu un edict prin care impunea cultura lui în toate orașele imperiului Franc și prin toate parcurile castelurilor senioriale. Renașterea trandafirului în Europa, datează dar de pe vremea marelui și blândului monarh cu barbă albă, cel care la vederea petalelor roșii plânse de bucurie cu aceleași lacrimi cu care avea mai târziu să plângă la vederea primilor Nortmanzi. Primul trandafir cunoscut în Europa fuse cel roșu. Celelalte variații fură aduse din Orient de către seniorii cari se întorceau din cruciade. Speța trandafirului așa zis de Provins fuse adusă de către contele de Briere care își avea castelul în apropierea orașului francez astăzi celebru pentru trandafirii săi. Tot în același timp cultura trandafirului trecu și în Anglia unde plăcu așa de mult încât parte din nobili îl adoptă ca emblemă a familiilor lor. Casa de Lancaster și casa de York mai ales îl făcură celebru în urma așa zisului războiu al celor două roze numit astfel după rozele roșii și albe ce împodobeau ecusoanele celor două armate. Ceva mai mult, astăzi chiar emblema Angliei este o roză.

În Franța trandafirul era sărbătorit în fiecare an în ziua de 8 Iunie, — ziua sfântului Medard, fostul episcop de Noyon, care el cel dintâi instituire așa zisa: La fete de la Rose în cinstea surorii sale care luase premiul de virtute. Sărbătorile acestea au continuat în Franța până pe la sfârșitul secolului XVIII. În evul mediu trandafirul fusese adoptat ca emblemă la o mul-

țime de corporațiuni, de unde și numele de „fleurs” sau „florieres”. Guillaume de Nangis povestește că Ludovic cel sfânt dăduse ordin surorilor sale că în vinerea sfântă în locul coroanei de spini purtată de mântuitor, să poarte o cunună de trandafiri. În secolul al XII-lea orașul Fontenay-aux-Roses era celebru prin trandafirii care după cum se vede îi dăduseră și numele. Astăzi încă trandafirii dela Fontenay n'au dispărut și pentru aceasta a și fost ales de către Felibria sudului ca să dea serbările anuale. Dar trandafirul a fost cinstit în Franța chiar de către parlament. În luna Iunie palatul de justiție din Paris, era inundat de trandafiri. Era ziua așa zisă „baillie des roses” când pairul parlamentului chemat să presideze adunarea, presăra petale de trandafiri prin toate camerele și în urmă se da banchetul în mijlocul acestei grădini artificiale în care întregul palat era transformat pentru o zi. Președinții, consilierii, grefierii și toți magistrații aveau buchetele lor de trandafiri... Fericite timpuri când magistratura Franței pune în solemnitățile ei atâta grație parfumată !...

Astăzi cultura trandafirilor constituie o industrie destul de înfloritoare. Pe vremuri patria ei era malurile Rinului și în special Colonia, de unde și numele așa zisei „Eau de Cologne”. Țara care cultivă mai mult trandafirii în zilele noastre este Bulgaria și anume malurile fluviului Marița pe o întindere de 10,000 de hectare unde se fabrică cea mai mare parte din esența de trandafiri ce se consumă în Europa. Cu toate acestea cultura trandafirului nu a dispărut cu totul nici din Germania nici din Franța. Celebre „Rosengarten” mai există și astăzi chiar dacă n'am cita decât pe aceea a lui Worms plantată într'o insulă a Rinului de către Kriehhilda ficea regelui Kibick. În Franța cea mai celebră grădină de trandafiri este cea plantată de către industriașul Gravareaux pe valea râului Bievse în localitatea așa numită l'Hav.

Bibliografie

„Săptămâna politică și culturală”, Anul II Nr. 38. Sumarul: Red.: Vizita contelui Berchtold în România. Petre V. Haneș: Răsboiul. — (Fragment dintr'o cuvântare ocazională). Victor I. Slăvescu: Mașinismul și activitatea economică. I. Naum Inau: Păreriile unui provincial. — În chestia „Cobzarului”. — Doctorii și telefoanele la sate. Supliment. Din scrierile inedite ale lui Ștefan D. Grecianu: Genealogiile documentate ale familiilor bcecești. — (Baleni). Din ziare și reviste.

Anuarul XV al „Societății pentru fond de teatru român”, — pe anul 1910—11, — a apărut cu următorul conținut: Conducerea societății. I. Partea literară. Discurs de deschidere al delegatului Vasile Goldiș, pentru adunarea generală din Blaj. Discursul de deschidere, la adunarea generală din Blaj, de Dr. Ioan Mihu. Dr. E. Miron Cristea: Conferința despre problema teatrului. Dr. Valeriu Branice: Actul de botex al primei societăți române din Ungaria. Dr. Horea Petra-Petrescu: Publicul nostru și teatrul. II. Despre administrație. A. Adunarea generală extraordinară din Brașov. I. Raportul comitetului. 2. Sumarul adunării. B. Adunarea generală ordinară, Blaj. Convocarea și programa adunării. I. Raportul comitetului către adunarea generală. II. Rapoartele de casă. III. Sumarele ședințelor adunării generale. Plan de acțiune Statutele societății. III. Comitetele filiale și membrii societății. Orașele, în cari s'au ținut adunările generale ale societății.

POȘTA REDACȚIEI

Vică. Ne bucurăm de cele promise.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI

Dr. Iuliu Popescu, Turda. Am primit 7 cor. abonament până la 30 Iunie 1912.

Ioan Măceser, Banțar. Abonamentul dv. expiră la 1 Aprilie 1913.

Redactor responsabil: Constantia Savu.

Gratis

Szentgyörgyi Gy. Gyula

nu, dar pentru prețuri foarte ieftine poți să cumperi cele mai bune oroloage, oroloage cu pendul, de părete și deșteptătoare, precum și bijuterii de aur și argint și artilellii opticii la

orologier

Sátmar — Szatmár,
str. Atilla nr. 1.

Pentru orice fel de reparări și cumpărări de oroloage ofer garanția.

(Se 150-60)

MASINI

pentru industria cimentului,

Fabrică pentru țevi de ciment, presă pentru table de ciment și aranjează fabricii complete din ciment

Hazai fémlemez és cze-
mentgyári gépgyár r.-t.

BUDAPESTA, VI.,
Reiter Ferencz-u. 66.

TELEFON: 93-13.

(Ha 140-120)

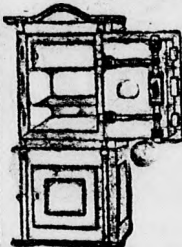
Fabrica budapestană de casse de bani

Gelléri și Schuller

BUDAPEST

Fabrica: IX., Rákos-utca 4. Depozitul orașenesc și biroul: V. Széchenyi-u. 7.

Liferanții ministerului de agricultură, de honvezi, căilor ferate ungare și al poștelor.

Efectuiază casse de bani, libere contra focului și spargerilor, casse pancelate pentru păstrarea documentelor.

Catalog gratuit și franco.

(Co 14)

Iohann Gensthaler

giuvaergiu și ciasornicar

în Orăștie

Szászváros.

Filială în Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argin tși ceasornice pe lângă garanție și prețuri moderate. — Se fac orice reparaturi de juvaere și ceasornice de aur, re pede, precis și ieftin. Serviciu conștiințios. ☎ 134-52

Pentru curățirea mobilelor e cel mai bun reparatorul de mobile (Möbelreparator.) Se pot cumpăra tot în acest atelier.

Stahl György

măsar artistic și de mobile

LUGOJ, str. Bisericeii nr. 15.

recomandă depozitul său bogat de

mobile

pentru chilii de dormit, sufragerii, camere pentru bărbați, garnituri de piele engleză, mobile de fer și alamă, căruțe pentru copii, iconi și oglinzi etc. Are în deposit și mobile vopsite. (Sa 362-10)

EGRY FERENCZ turnătorie de clopote

BUDAPESTA, urmașul Pozdech și Thury.

FABRICA: VI., strada Lehel nr. 8/a.

Fondată în 1847. — Telefon 25-37. — Fondată în 1847.

Fabrica: Kisgejőcön, Ungvárm. — Fond. în 1793.

TURNĂTORIE DE CLOPOTE

fabrică pentru aranjamente de clopote și clopote după renumitul sistem ces. și reg. Pozdech.

Distins: Paris cu 3 medalii, Marseilles 1 medalie, Moscova 2 med. Viena 2 med. Budapesta 4 med. Seghedin 1 med. Alba-regală 4 med. Kecskemét 1 med. Cincibiserici 1 med. Hodmezővásárhely medalie de aur. La expozițiile reuniunilor economice din comit. mchiș, regnicolară, din Győr industrială. Országos vas- és fémipar, cu medalie de onoare. Afară de acestea 3 cruci pentru merite, una dela mitropolitul din Sofia.

E 117-30

CORNEL TUNNER

industrie de marmoră și granit în

Timișoara-Fabric, Andrassy-ut 22. - Timișoara-Iosefin, Hunyadi-u. 4.

Filiala: Vârșet, str Deák Ferencz nrul 9.

Iși recomandă magazinul său bogat asortat cu

pietrii monumentale
table de marmoră,

statui, etc. fabricație proprie în executare de gust frumos și preț moderat.

Având un magazin bogat, livrează mai ieftin ca orice concurență.

Folosește Doamnă

„Crema Margit“ a lui Földes

ca fața să-ți fie curată, tineră și plăcută

„Crema-Margit“ este materia cea mai plăcută de înfrumusețare a doamnelor din elită și este cunoscută în toată lumea. Putere neîntrecută, stă în compunerea ei norocoasă, pielea o întinereste și rezultat favorabil se poate vedea în decurs de câteva ore. Deoarece „Crema-Margit“ o imitează și falsifică, Vă rugăm a cere numai în cutii închise cu marca originală, pentru că numai pentru aceia își ia orice răspundere fabricantul. „Crema-Margit“ e nestricăcioasă, nu conține untură, compoziție neamestecată, care în străinătate a produs mare senzație.

Prețul 1 cor. ◀ Săpun Margit 70 fil, ▶ Pudra Margit 1.20 cor.

FABRICA:

Laboratoriul lui Földes Kelemen

(Fo 225-100)

ARAD.

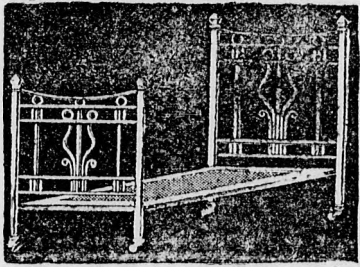
De aproape 50 de ani renumita firmă

Heldenberg
din Sibiu str. Cisnădiei 9
este cel dintâi și unicul magazin
de pianuri și harmoniuri

al Transilvaniei, al cărei proprietari sunt
specialiști în construirea pianurilor și
au și diplomă de conservator. Își reco-
mandă la caz de lipsă de

pianine, pianuri și harmoniuri,

instrumentele alese cu pricepere dela cele mai bune firme cu cele
mai ieftine prețuri de fabrică pe lângă deplină garanță.
(He 321-30)

Totfelul de
mobile de fier
și
matrațe de fir

cu cadru de lemn și fier
precum și PATUL-MASĂ
brevetat, care ziua se poate
întrebuința ca masă, iar noap-
tea ca pat, se pot procura
cu prețuri ieftine dela

fabrica de mobile de fier a lui
Wertheimer Géza

Losoncz, Tugár-tér 3.

(Ve 167-15)

EDUARD LEXEN,

finichigiu și anteprișă de instalațiuni

Brașov, Atelier: Strada Lungă Nr. 63.
Prăvălie: Strada Găbel Nr. 2.

Telefon Nr. 334.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de finichigiu și galanterie la
edificii, precum coperișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase
pentru bucătărie, dulapuri pentru ghiță, vase pentru spălat și altele.
Specialist în apaducte la case, canalizări,
conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie

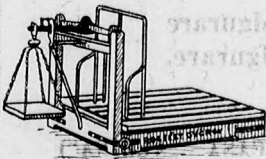
Lampe de carbid de totfelul
dela 3 coroane în sus. —
Engrosiștilor li-se dau rabat.
Depozit bogat în vâni de
scăldat, cămine, closete etc.
Serviciu conștiințios. Prețuri
moderate. Reparație promptă.
(Le 29-100)

Fond. în anul 1872.

Rostély György urmașul lui Ziska

BUDAPEST, VI., Eötvös-u. nr. 51.

Vis-à-vis de gara de nord. Comunicație cu tramwalul electric din orice parte.

Artelii pentru fauri, fabrică de cân-
tare pentru cereale și de balansuri
centimale. Liferantul bursei de ce-
— reale și efecte din Budapesta. —

Reparațiile se execută
ieftin și prompt.

Catalog de prețuri, cu provocare la zia-
— rul „Românul”, se trimite gratis. —

Ro 338-30

Bencsik Zsigmond în DEVA

Oferă: **Ghete americane și franceze** cusute cu mâna
în atelierul propriu precum și **ghete gata**, format modern
pentru bărbați femei și copii. **Ga-
loși, ghete comoade și pentru
gimnastică.** Mare magazin de gume
renumite de Sullivan pentru tocuri
la ghete și creme excelente. Ghete
pentru picioare neregulate și bol-
nave le pregătesc după măsură.

La comande din
provincie este destul
a se trimite o gheată
folosită. — Serviciu
:: prompt ::

Be 318

Stofele alese de Direcțiune lucrata după olanda primă.

Gheorghe Szöcs

croitor civil și militar român, Brașov
srada Mihael-Weiss nr. 10 (casa proprie).

TELEFON: 488.

TELEFON: 488.

Deposit de cele mai nouă stofe
indigene și din străinătate.

Serviciu prompt!

Prețuri solide!

So 306-20

Uniforme pentru studenți cele mai bune și mai durabile.

H 381

Una spune
celeilalte !!

că totuși

mașinele de cusut

„PFAFF”

sunt cele mai bune, atât pentru scopuri industriale
cât și pentru economia casei, foarte potrivite la cusut
broderii, albituri și cârpit ciorapi, unica mașină
pe lume cu mers ușor, singurul reprezentant mecanical

HAMMER VILMOS

magazin de biciclete mașini de cusut și gramofone.
ARAD, Piața Libertății 7. (Telefon Nr. 96)

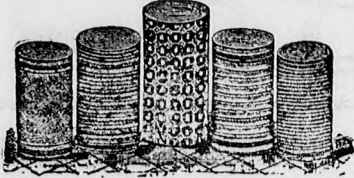
Mare epozit în plăci românești pentru gra-
mofon. Lucrătoare specială pentru reparaturi.

Fără nici un obligament de a cumpăra vă prezentăm cea mai bună mașină a secolului prezent, cel mai nou model de mașină de scris

S. SMITH PREMIER

cu scrisoare vizibilă, provăzută cu cordea dublă în două culori, rubricatoare, cu aparat Tabulatus, angajament complet de litere, provăzută cu aparat adunător.

Agencia principală pentru Ungaria-de-Sud:
ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI SZÖNYEGHÁZ ÉS MODERN
IRODABERENDEZÉSI VÁLLALAT.

(Primul magazin de covoare și întreprindere de aranjament pentru birouri din Ungaria-sudică).

Maitinszki Pál és T-sa

Temesvár-Belyáros str. Jenő-herczeg nr. 8.

Se primește orice soi de mașini de scris spre reparare completă, spre ținere în bună rânduială și spre curățire în baza unui legământ anual. Lucrări de dactilografie, copieri cu ajutorul mașinei dactilografie se execută cu prețurile cele mai ieftine. — Hectografe și totfelul de rechizite dactilografie fabricații americane-engleze, cu prețurile cele mai convenabile.

În despărțământul de covoare se vând covoare veritabile de Persia, Smirna și totfelul de covoare cu prețuri foarte scăzute

(Ma 129-104)

Sticlar pentru zidiri și portaluri

(magazin de table de sticlă și de oglinzi).

Execut lucrări pentru zidiri noi, sau totfelul de reparări prompt și cu prețuri ieftine. Expediez ieftin rolete mecanice de pânză și trestie
- - pentru ferestri - -

(Fi 226-50)

FRIED FERENCZ

ARAD, strada gróf Apponyi Albert nr. 15-16.

TELEFON 909.

TELEFON 909.

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon nr. 188.

Post sparcassa ung. 29,349.

Banca generală de asigurare

societate pe acții în
Sibiu — Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii:

PARTENIU COSMA, DIR. EXECUTIV AL „ALBINEI” și PREZIDENTUL „SOLIDARITĂȚII”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbății de încredere ai societății. — Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cel interesat să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare” DIRECTIUNEA: SIBIU—NAGYSZEBEN (CASA „ALBINA”).
AGENTURA PRINCIPALĂ PENTRU COMITATUL ARAD, BÉ.
KÉS, CSANÁD, BIHOR, TIMIȘ, TORONTÁL, CARAȘ-SEVERIN Arad str. Lázár Vilmos nr. 2. Telefon nr. 850.
(Ba 240-156)

Fondat în anul 1885.

Fondat în anul 1885.

„TIMIȘIANA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN TIMIȘOARA.

CENTRALA: Timișoara-centru (Belváros) Piața Balázs-tér nr. 1. (Palatul Mocsonyi).

FILIALELE: Buziaș, — Recaș, — Ciacova, — Deta, — Vinga.

Capital propriu 2,600.000 K Depuneri 5,500,000 K

TELEFON: Centrala, Direcțiunea nr. 510. — Contabilitatea nr. 1149. — Filiala Buziaș nr. 10.,
Filiala Recaș nr. 14, Filiala Ciacova nr. 16, Filiala Deta nr. 26, Filiala Vinga nr. 16.

Depuneri spre fructificare, despre cari eliberează
libel. Administrează depuneri cu casete de eco-
nomizare.

Plătește deponenților după mărimea sumei
depusă 4 și jumătate și 5 procente interese
fără nici o detragerere.

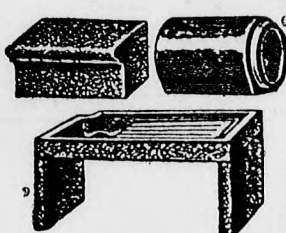
După toate depunerile contribuția (darea) de inte-
rese o plătește institutul separat.

Depuneri până la 10.000 coroane, după starea
caslei se plătesc și fără abdicere.

Escomptează cambii și acordă credite cambiale cu
acoperire hipotecară.

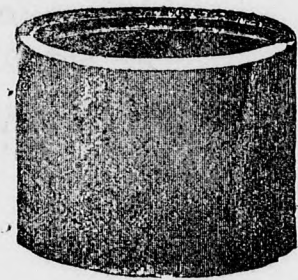
Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acordă împrumuturi hipotecare pe case de
închiriat și pe proprietăți de pământ. —

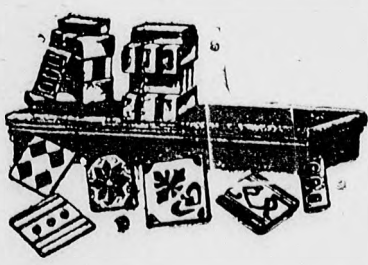
Edificare ieftină!

Intrece ori-care edificare din alt material.
Sistemul meu brevetat Nr. S—5546. Se face
prin prepararea în mod propriu al betonului
ori alte materii.

Primesc totfelul de edificări, locuințe, case de închiriat, edificii economice
și dominiare, crepuri, fântâni, poduri, canalizări, îngrădituri, trepte, padimentări de
terase, acoperiș facement, învălitori de cement.

În depozitul meu se găsesc felurite preparate de cement, pietri de edificiu,
țigle, colonne pentru case, streșini, trestie pentru tinciuală, cement Portland, gips,
var stins ș. a. — Prețuri curentetrimit gratuit.

IOSIF SIMIGS,

întreprindere de edificare cu beton, fabricant de
obiecte de cement și pietri.

Telefon 246. **LUGOȘ,** Strada Buziaș 37.

Bereczky Zoltán
 atelier de croitorie pentru domni
Cluj—Kolozsvar.
 — In colțul străzilor Unió și Rózsa. —
 Magazin permanent de materii din țară și străinătate pentru toate sezoanele.

Comandele din provincie se execută prompt. E suficient a se trimite o haină croită :: bine ::

(Be 157—60)

Cele mai bune
oroloage
 cele mai solide și cele mai moderne
juvaericeale
 atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă **chezășie de 10 ani** și prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreaga Ungaria

Brauswetter János
 orologer în SZEGED
 CATALOG CU 2000 CHIPURI SE TRIMITE GRATUIT.
 Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare la ziarul „Românul” (adecă scriu că a cetit anunțul în „Românul”). Corespondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

(Ba 147 | 104)

(Si 4—40)

Unde
 se pot cumpăra cele mai bune și elegante
plouiere? numai
 în fabrica **Gustav Schmidt**, SIBIIU Piața-mare în palatul **Bodenkredit**
 de plouiere se pot afla noutățile cele mai moderne

En-tout-cas
 și
plouiere
 pentru dame și bărbați în executare perfectă și estetică, de calitate cea mai bună **cu prețurile cele mai ieftine.**

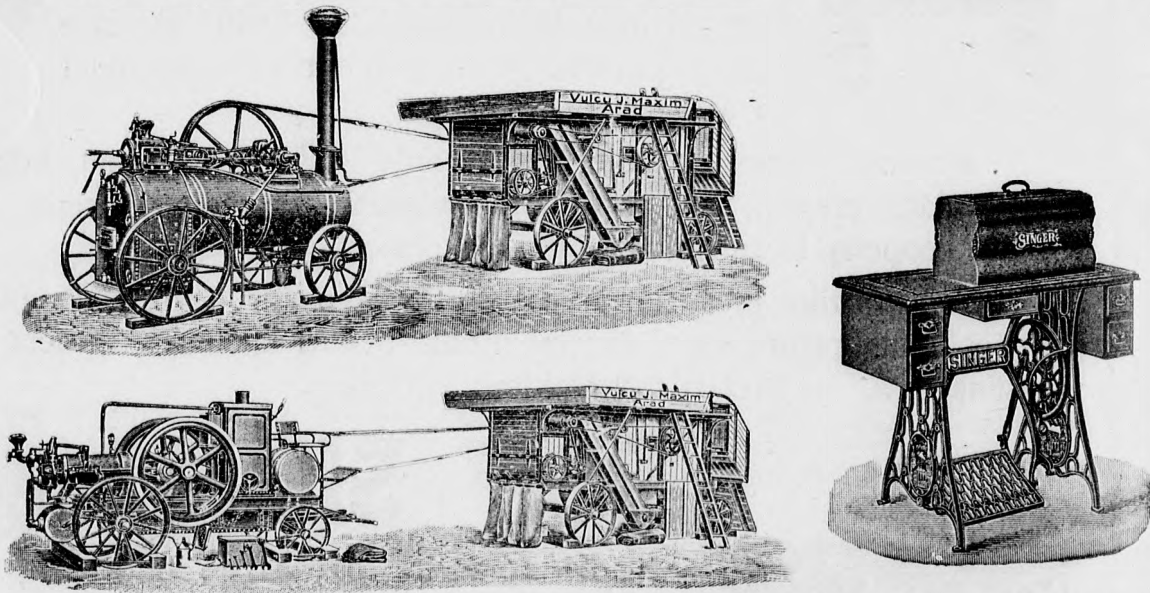
Karl Schulleri
 atelier de cuptoare,
 Sibiu, Târgul Fânului 7.
 Execută:
cuptoare cu căhăli
 în toate colorile, precum și încălzite în forma **Meissner și Kastel**, îmbrăcate în căhăli. Deasemenea construiesc **cuptoare de fier** din căhăli albe și vinete.
 Primesc și tot felul de **reparaturi**, ce se țin de branșa mea. Comanda primește și dl **Victor Roth**, prăvălie de coloniale, Sibiu, Strada Sării (Salzgasse) Nr.

(Su 68—)

MAXIM I. VULCU
 FABRICANT ȘI NEGUȚĂTOR DE MAȘINI
ARAD, Strada Fábrián László n-rul 5—6. Telefon nr. 608.

Atrag atențiunea Onor. public asupra marelui meu magazin de mașini și fabricate americane, ca cele mai bune și renumite mașini de săcerat și legat snopi Plano, fabricatul cel mai bun al lui Cormic din America, mașini de cosit nutreț și Garnituri compl. de treerat cu aburi sau motor. Uleiuri de mașină și motoară, curele, unsoare de mașină, saci, ponieve, mași, și toate trebuincioasele mașinelor de treerat, precum și pluguri, grape americane, mașini de sămănat și tăiat nutreț și, alte requisite economice.

(Vu 221—280)

Se caută o mașină de 10 ori de 12 puteri de cai spre cumpărare.